БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • № 30 (19.701). • 1987 йил 5 февраль, пайшанба • Баҳоси 3 тийин.

XII беш йиллик. Мажбуриятларни бажариш — шарафли бурчимиз

Ўзбекистон меҳнаткашларининг ўн иккинчи беш йилликка ва Улуғ Октябрнинг 70 йиллигини муносиб кутиб олиш юзасидан ўз зиммаларига олган социалистик мажбуриятларида қуйидаги рақамлар бор.

Транспорт ва алоқа соҳасида:

6,5 МИЛЛИОН ТОННА ЮК ТЕМИР ЙЎЛ ТРАНСПОРТИДА ПЛАНДАН ТАШҚАРИ ТАШИБ БЕРИЛАДИ.

10 ПРОЦЕНТ — ЎРТА ОСИЁ ТЕМИР ЙЎЛИДА МЕҲНАТ УНУМДОРЛИГИ ПЛАНДА КЎЗДА ТУТИЛГАНИДАН ШУНЧА КЎП ОШИРИЛАДИ.

6 ПРОЦЕНТ — АВТОМОБИЛЬ ТРАНСПОРТИДА АВТОМОБИЛЛАРНИНГ ЮКСИЗ ВА ПАССАЖИРСИЗ ҚАТНАШИ ҲАМДА БЕКОР ТУРИШИ ШУНЧА ҚИСҚАРТИРИЛАДИ.

560 МИНГ ТОННА СУЮҚ ЁҚИЛҒИ АВТОМАШИНАЛАРНИ ГАЗГА ЎТКАЗИШ ҲИСОБИГА ТЕЖАЛАДИ.

300 МИНГ ПАССАЖИР АВИАЦИЯ ТРАНСПОРТИДА ПЛАНДАН ТАШҚАРИ ТАШИЛАДИ.

550 МИНГТА ТЕЛЕФОН АППАРАТИ АҲОЛИГА ЎРНАТИБ БЕРИЛАДИ.

20 МИНГТА НОМЕРЛИ ЭЛЕКТРОН ТЕЛЕФОН СТАНЦИЯЛАРИ ИШГА ТУШИРИЛАДИ.

ЮКСАК МАРРАЛАР МАСЪУЛИЯТИ

ТРАНСПОРТ ВА АЛОҚА ХИЗМАТИ СОҲАСИДАГИ ВАЗИФАЛАРНИ НУҚСОНСИЗ УРИНЛАТИШГА ЭРИШАЙЛИК

«Бизда муҳим саналарни катта меҳнат зафарлари билан нишонлаш анъана бўлиб қолган, — деб ёзишади Қўқон локомотив депосининг бир группа илғор машинистлари. —Шу анъанага садоқатимиз рамзи сифатида Улуғ Октябрнинг шонли 70 йиллигини ўн иккинчи беш йиллик икки йили планини адо этиш билан кутиб олишга азму қарор қилдик. Шу йил 7 ноябргача оғир юкли поездлар билан нормадан ташқари камида 4,5 миллион тонна халқ хўжалиги юклари ташиб берамиз. Иқтисод қилинган ёнилғи ҳисобига 160 поезд манзилларга етказилади».

Дарҳақиқат, мамлакатимиздаги барча меҳнат коллективлари сингари республикамиз ишчилар синфи, унинг илғор отрядларидан бири бўлмиш транспорт ходимлари ва алоқа корхоналарининг меҳнаткашлари ҳам шонли беш йиллигимизнинг улуғвор марраларини муддатидан илгари эгаллаш учун кураш олиб бораётирлар. Транспорт ва алоқа корхоналарининг меҳнаткашлари Улуғ Октябрь 70 йиллиги шарафига юксак мажбуриятлар қабул қилдилар. Бунда улар тўпланган тажрибага ва мавжуд имконият ҳамда резервларга асосланмоқдалар. Темир йўл транспортида пландан ташқари 6,5 миллион тонна юк ташиб берилади. Ўрта Осиё темир йўлининг республикамиз территориясидаги бўлинмалари коллективлари Белоруссия транспортчилари тажрибасига қатъий амал қилиш орқали юксак довонларни эгаллашни мўлжаллаб олишди. Меҳнат унумдорлиги мўлжаллanганидан анча ортади. Магистралнинг Шумилов — Тошкент — Ховос участкасида электр поездлар қатнови белгилаб қўйилганидан ярим йил аввал йўлга қўйилади. Автомобиль транспортидан самарали фойдаланишга алоҳида эътибор қилинади. Транспорт воситаларининг юксиз ва пассажирсиз қатнаши кескин даражада қисқартирилишига эришилади. Бензин ўрнига газдан фойдаланиш кенг йўлга қўйилади.

Авиация транспорти ходимлари ҳам улкан марраларни кўзламоқдалар. Пландан ташқари юз минглаб йўловчи ташиб берилади. Тошкент метрополитенининг Тошкент—Чкалов участкасида Улуғ Октябрнинг 70 йиллигигача қатнов бошланади.

Алоқа корхоналарининг мажбуриятларида телефон алоқаси тармоқларини кенгайтиришга алоҳида эътибор берилган. Янгидан аҳолига минглаб телефон аппарати ўрнатиб берилади, янги электрон телефон станциялари хизмат кўрсата бошлайди.

Марралар масъулиятли! Уларнинг кўлами кенг. Бу вазифани муваффақиятли ҳал этмоқ учун мажбуриятга яраша ғайрат-шижоат билан меҳнат қилиш талаб этилади. Бинобарин имкониятлардан омилкорлик билан фойдаланиш, янги резервларни ҳаракатга келтириш зарур.

Илғор меҳнат коллективлари қабул қилинган юксак социалистик мажбуриятларга яраша баракали меҳнат қилмоқдалар. Улар 1987 йил январь ойи топшириқларини муваффақиятли бажардилар. Февраль ойининг дастлабки кунлариданоқ бир маромда ишлаётган автомобиль корхоналари, темир йўл станциялари коллективлари сафи кенгайиб бормоқда.

Бу йилнинг масъулияти ўзгача. Бу йил шонли Октябрнинг 70 йиллик юбилейи тантаналари бўлади. Тантанага яраша меҳнат муваффақиятлари ҳам баракали бўлмоғи лозим. Муваффақиятлар салмоғи ортиб бориши учун суръатни ошириш, жадаллаштириш даврига хос ғайрат билан меҳнат қилиш, камчилик ва нуқсонларни тезда бартараф этиш зарур.

Қайта қуриш даврига хос ғайрат-шижоатли кадрлар бутун ишнинг муваффақиятини таъминлаб берадики, бу ҳақда КПСС Марказий Комитетининг 1987 йил январь Пленумида жуда ўринли таъкидлаб ўтилди. «Биз ҳаммамиз биргаликда ва ҳар биримиз иш суръатини оширишимиз керак. Янги вазиятда партиямизнинг, унинг барча ташкилотлари, ҳамма коммунистларнинг сафарбар этувчилик роли янги куч билан намоён бўлиши лозим, — деб алоҳида таъкидланди Пленумда. — Ҳаёт нафасини доимо сезиб туриш, белгиланган режалар рўёбга чиқиши учун ҳамма ишни қилиш муҳимдир». Бу кўрсатма транспорт ходимлари ва алоқа корхоналари кадрларига ҳам бевосита тегишлидир.

Тармоқлар фаолиятида ҳали катта нуқсонлар бор. Автомобиль транспорти бир меъёрда ишлаётгани йўқ. Ўзбекистон ССР Автомобиль транспорти министрлигининг кадрларни танлаш, жой-жойига қўйиш ва тарбиялашга оид иши тўғрисидаги масала Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг Бюро мажлисида кўриб чиқилганида, тармоқдаги ишлар КПСС XXVII съезди талабларига мос келмаётганлиги кўрсатиб ўтилгани бежиз эмас. Тармоқ раҳбарлари кадрларни танлашга юзаки ёндашмоқдалар. Юқори лавозимларга кўтарилиши белгиланган номзодларни партия йиғилишларида, меҳнат коллективларида муҳокама қилишга бефарқ қаралмоқда. Ваҳолонки, планларнинг бажарилиши ана шу кадрларга боғлиқ. Улар коллективда ташкилотчилик ишларини олиб боришга нўноқ бўлсалар, ташаббус кўрсата олмасалар планлар барбод бўлади. Министрлик (министр ўртоқ А. А. Азимбеков) тармоққа раҳбарлик услуб ва методларини такомиллаштириб бориши, мажлисбозлик, қоғозбозликдан халос бўлиши лозим.

Умумий фойдаланишдаги автомобиль транспорти фаолиятида катта камчиликлар бор. Ишга яроқли ҳолда юк автомобилларининг бўш юриши ва бекор туриши ҳали ҳам камаймаяпти. Автомашиналар ремонтда кўп туриб қолмоқда. Аҳолининг транспортчиларга эътирозлари оз эмас. Қатнов жадвалига қатъий амал қилинмаяпти. Автомобиль, темир йўл, авиация транспортида қатнов графиги бузилиши ҳоллари тез-тез учраб турибди.

Аҳолига транспорт хизмати кўрсатишдаги бундай нуқсонлар тез бартараф қилиниши лозим. Транспортчилар билан хўжаликлар ўртасидаги шартномалар қатъий бажарилиши устидан маҳаллий партия, совет, касаба союз ташкилотлари назоратни кучайтиришлари лозим. «Совет Ўзбекистони»га келаётган хатлардан маълумки, корхоналарга кириш йўлларида вагонлар ҳали ҳам нормадан ортиқ кўп туриб қоляпти.

Афсуски, баъзида темир йўл станцияларининг ўзи ҳам вагонлар бекор туриб қолишига сабабчи бўлаётган ҳоллар учраб турибди. Наманган темир йўл станцияси бўшатилмаган вагонларни расмий ахборотларга киритмасликдан иборат кўзбўямачиликка барҳам берган эмас. Бу ҳол вагонлар оборотининг тезлашишига ғов бўлиб турибди.

Транспорт ва алоқа тармоғи халққа нуқсонсиз хизмат кўрсатиши лозим. Ана шундагина аҳолига хизмат кўрсатиш яхшиланиб боради, корхона ва ташкилотларнинг планлари ва мажбуриятлари сўзсиз бажарилишига эришилади. Қайта қуриш даврининг транспорт ва алоқа ходимлари олдига қўяётган талаби ана шуни тақозо этади.

Тошкент тўқимачилик комбинатининг моҳир тўқувчиси Дилбар Қулматова янги техникани тармоқда биринчилар қатори ўзлаштирди. У СТБ2—216 дастгоҳининг саккизтаси ўрнига ўн олтитасини бошқармоқда.

Ўз касбининг устаси Улуғ Октябрнинг 70 йиллиги шарафига мусобақада пешқадамлик қилиб, ноябрь ойи ҳисобига сифатли газламалар тўқияпти.

Суратда: Д. Қулматова.

С. Величкин фотоси (ЎзТАГ).

Ўзбекистон ССР Министрлар Советида

3 февраль куни Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг мажлиси бўлиб ўтди. Мажлисда Ўзбекистон ССРни 1986 йилда иқтисодий ва социал ривожлантириш Давлат плани ҳамда Давлат бюджетининг бажарилиш якунлари ва 1987 йилнинг январида Давлат плани билан Давлат бюджети қандай бажарилганлиги ҳамда ўн иккинчи беш йиллик иккинчи йили планини бажариш соҳасидаги вазифалар муҳокама қилинди.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети қайд этиб ўтганидек, барча совет кишилари каби республика меҳнаткашлари ҳам КПСС Марказий Комитети 1987 йил январь Пленумининг кадрлар сиёсатини тубдан қайта қуриш ва демократияни янада ривожлантириш асосида мамлакат социал-иқтисодий тараққиётини жадаллаштиришни таъминлаш борасидаги қарорларини астойдил маъқуллаб кутиб олдилар.

КПСС Марказий Комитети 1985 йил апрель Пленуми ва партия XXVII съезди ишлаб чиққан стратегик йўлни амалга ошириш соҳасида республикада олиб борилаётган ишлар ўн иккинчи беш йилликнинг биринчи йилида муайян ижобий натижаларга эришиш имконини берди. Саноат ишлаб чиқариши ҳажмларининг ўсиши топшириқдаги 4,8 процент ўрнига 5,8 процентни ташкил этди. Меҳнат унумдорлиги 3,5 процент ошди. Чорвачиликни ривожлантиришда, сабзавот, картошка ва узум етиштиришда ишлар бирмунча яхшиланди. Социал ривожланиш программаси планли равишда амалга ошириб борилди.

Шу билан бирга Ўзбекистон ССР Министрлар Совети эришилган натижалар партия ҳозирги босқичда олға сураётган талабларга ҳали мос эмас, деб ҳисоблайди. Халқ хўжалигининг бир қанча тармоқларида ва халқ депутатлари маҳаллий Советларининг ижроия комитетларида қайта қуриш секинлик билан бормоқда, туб жараёнларга дахл қилмаяпти.

Республика министрликлари, идоралари, маҳаллий Советларнинг ижроия комитетлари давлат ва план интизомини мустаҳкамлаш, меҳнат унумдорлигини ўстириш, маҳсулот сифатини ошириш, тежамкорлик режимини кучайтириш резервларини тезроқ ишга тушириш юзасидан етарли чораларни кўрмаяптилар. Натижада 131 та корхона 1986 йилги реализация планини уддалай олмади, 234 корхона эса аввалги йилга нисбатан ишлаб чиқариш ҳажмларини камайтириб юборди. Бутун йил мобайнида маҳсулот етказиб беришни ҳисобга олганда уни реализация қилиш плани мунтазам бажарилмай келди. Ҳар уч корхонанинг бири турдош корхона олдидаги мажбуриятларини бузди. Ишлаб чиқаришни техника билан қайта жиҳозлаш суръатлари пастлиги сабабли 264 корхона меҳнат унумдорлигини ўстириш планини бажармади, шу омил эвазига саноат маҳсулотини ўстириш эса 1985 йилга нисбатан пасайиб кетди. Серунум машина-ускуналардан ҳали ҳам етарлича самара билан фойдаланилмаяпти. Маҳсулот сифатини оширишга эътиборнинг сустлиги сабабли давлат Сифат белгиси қўйилган буюмлар миқдори аввалги йилга нисбатан 40 хилга камайди, ишлаб чиқаришнинг умумий ҳажмида шундай буюмлар салмоғи атиги 10 процентни ташкил этди. Буюмларнинг 225 та энг муҳим турларидан 86 тури бўйича план бажарилмай қолди. 239 корхона халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқариш планини уддалай олмади, 182 миллион сўмлик маҳсулот кам етказиб берилди. Республика министрликлари ва идораларининг раҳбарлари экономикани ривожлантиришда фан-техника тараққиётининг ролига етарли баҳо бермаганликлари янги техникани жорий этиш планларининг барбод бўлишига олиб келди.

Ўзбекистон ССР Давлат агросаноат комитети системасида қайта қуриш секинлик билан бормоқда. Пахтакор районларнинг ярмидан кўпроғи пахта тайёрлаш планини барбод этди. Ҳосил йиғим-теримида техникадан қониқарсиз фойдаланилганлиги пахта таннархининг қимматлашувига олиб келди. Республикада дон, полиз маҳсулотлари, мева ва резавор мева, узум харид қилиш плани бажарилмади, мева-сабзавот маҳсулотларини қишга сақлаб қўйиш топшириқлари барбод этилди. Чорвачиликда, айниқса чорва қишловини уюштиришда кўпгина камчиликлар мавжуд.

Ўтган йили умумий фойдаланишдаги автомобиль транспорти қониқарсиз ишлади. Юк ташиш плани барбод этилди. Бир қанча областларда шаҳар маршрутларидаги автобуслар қатновининг мунтазамлиги паст даражада. Капитал қурилишда туб ўзгариш содир бўлмади. Асосий фондларни ишга тушириш топшириғи атиги 77 процент бажарилди. Аҳолига савдо ва маиший хизмат кўрсатиш соҳасида жиддий камчиликлар мавжуд. Министрлар Советининг мажлисида республикадаги кўпгина министрликлар ва идораларнинг молиявий аҳволи қониқарсиз эканлиги ҳам кўрсатиб ўтилди.

Мажлисда республика министрликлари ва идораларининг бир қанча раҳбарлари ишда жиддий камчилик ва нуқсонларга йўл қўйганликлари учун кескин танқид қилинди. Халқ хўжалиги тармоқларида бошқарувнинг иқтисодий методлари суст жорий этилаётганлигига Ўзбекистон ССР Госплани (А. Б. Матвеев), Ўзбекистон ССР Молия министрлиги (И. И. Маматисаев)нинг эътибори жалб этилди. Ўзбекистон ССР Давлат агросаноат комитетига (В. И. Антонов, И. Қ. Қурбонов) агросаноат комплекси системасида молиявий аҳволни яхшилаш, оилавий пудрат тезроқ жорий этилишини таъминлаш юзасидан узил-кесил чоралар кўриш вазифаси топширилди. Ўзбекистон ССР савдо министри М. Ҳ. Ҳасановга республика аҳолисига савдо хизматини тубдан яхшилаш зарурлиги уқтириб ўтилди. Ўзбекистон ССР сув хўжалиги қурилиши Давлат комитетининг раиси Т. Б. Боймировга мавжуд камчиликларни қатъиян бартараф этиш, ички резервлардан тўлароқ фойдаланиш, ҳамма жойда иқтисод ва тежамкорлик режимини кучайтиришга эришиш таклиф этилди.

Шу йил январь ойида ҳам республика экономикасида сезиларли ижобий силжишлар рўй бермади. Кўпгина корхоналарда ишлаб чиқариш суръатлари пасайиб кетди, уларнинг баъзилари давлат қабули шароитида ишлашга тайёр эмаслиги маълум бўлиб қолди. Ўзбекистон ССР Бинокорлик материаллари саноати министрлиги (Г. Г. Исаев)нинг кўпгина корхоналари ўз имкониятларидан анча паст даражада ишладилар. Кўпгина областларда баҳорги дала ишларига тайёргарлик қониқарсиз олиб борилмоқда, қишлоқ хўжалик техникаси мавсумга яхши шай эмас, мелиорация ишларининг муддатлари чўзиб юборилмоқда.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети министрликлар, идоралар Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети, область ижроия комитетлари ва Тошкент шаҳар ижроия комитети зиммасига партия XXVII съезди қарорларига ҳамда КПСС Марказий Комитетининг (1987 йил) январь Пленумида ўртага қўйилган вазифаларга амал қилиб, ўзларига қарашли корхоналар ва ташкилотларнинг 1986 йилги ва шу йил январь ойидаги молиявий-хўжалик фаолияти якунларини ҳар томонлама ва танқидий таҳлил этиб, республика халқ хўжалиги тармоқларида мавжуд камчиликларни бартараф қилиш, йўл қўйилган қолоқликнинг ўрнини тўлдириш юзасидан шошилинч чоралар кўриш вазифасини юклади.

КПССнинг ҳозирги даврдаги кадрлар сиёсатини ҳисобга олиб, министрликлар, идоралар, халқ депутатлари маҳаллий Советлари ижория комитетларининг иш услуби, форма ва методларини қайта қуришни тезлаштириш, социал-иқтисодий ривожланишни жадаллаштириш, 1987 йил ва умуман ўн иккинчи беш йиллик планлари муваффақиятли бажарилиши учун, Улуғ Октябрнинг 70 йиллигини муносиб кутиб олиш учун бошқарув органлари, уларнинг аппарати барча раҳбарларининг, меҳнат коллективларининг амалда роли ва масъулиятини ошириш зарур.

Халқ хўжалиги комплексининг барча жабҳаларида жадаллаштириш учун ягона кураш фронтини таъминлаш, ленинча демократик централизм принципларини тиклаш ва ривожлантириш, ҳамма жойда бошқарувнинг иқтисодий методлари жорий этилишини, экономиканинг барча бўғинлари тўла хўжалик ҳисобига ўтишини таъминлаш керак. Қайта қуриш илм-фан сари дадил бурилишни тақозо этади. Хўжалик раҳбарлари асосий ишлаб чиқариш фондларини реконструкциялаш ва модернизациялаш, серунум ускуналардан самарали фойдаланиш, икки ва уч сменали иш режимига ўтишга оид ишларни тубдан яхшилашлари, ишлаб чиқарилаётган маҳсулотнинг юксак сифатли бўлишини таъминлашда давлат қабули органларига мунтазам амалий ёрдам беришлари зарур.

Мажлисда материаллар ва электр энергияни тежаш режимини кучайтириш тадбирларига, бўлажак баҳорги экиш кампаниясига тайёргарлик масаласига катта эътибор берилди. Қишлоқ хўжалигидаги, капитал қурилишдаги, аҳолига савдо ва маиший хизмат кўрсатиш соҳасидаги камчиликларни бартараф этишга қаратилган тадбирлар комплекси белгиланди. Ўзбекистон ССР Савдо министрлиги (М. Ҳ. Ҳасанов)га, Ўзбекбирлашув (А. М. Маҳмудов)га Қорақалпоғистон АССРда ва республиканинг бошқа регионларида ишдаги камчиликларни пухта аниқлаш, савдони ташкил этишни ва аҳолини халқ истеъмоли моллари билан таъминлашни яхшилашда ёрдам бериш вазифаси топширилди.

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг мажлисида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари И. Б. Усмонхўжаев нутқ сўзлади.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети мажлисининг ишида Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Р. Н. Нишонов, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг иккинчи секретари В. П. Анишчев, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари А. П. Романовский иштирок этдилар.

(ЎзТАГ).

ИЛМИЙ КОНФЕРЕНЦИЯ

3—4 февраль кунлари Москвада, КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги Марксизм-ленинизм институтида «Ҳозирги босқичда социализм: умумийлик ва хусусийлик диалектикаси» мавзуида халқаро илмий конференция бўлиб ўтди. Конференцияда БКП, ВСИП, Вьетнам Компартияси, ГБСП, Корея Меҳнат партияси, Куба Компартияси, МХРП, ПБИП, Руминия Компартияси, КПСС, Чехословакия Компартияси илмий-тадқиқот муассасаларининг олимлари иштирок этдилар.

КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги Марксизм-ленинизм институтининг директори СССР Фанлар академиясининг мухбир аъзоси Г. Л. Смирнов конференцияни оча туриб, ҳозирги босқичда социализм қурилиши соҳасидаги назарий тафаккурни ривожлантиришнинг КПСС Марказий Комитети 1987 йил январь Пленуми қарорларидан келиб чиқадиган проблемаларига муфассал тўхталиб ўтди. Ялпи мажлисларда ва секцияларда қардош мамлакатларни социал-иқтисодий ривожлантириш, социалистик жамиятнинг сиёсий системасини такомиллаштириш, марксчи-ленинчи партияларнинг раҳбарлик ролини кучайтириш масалалари муҳокама қилинди.

Докладлар ва ахборотларда социалистик мамлакатлар турмушининг турли соҳаларидаги умумийлик ҳам, хусусийлик ҳам, ҳозирги босқичда шу мамлакатлар халқларининг олдида, коммунистик ва ишчи партиялари олдида турган долзарб сиёсий ва социал-иқтисодий вазифаларни ҳал этиш конкрет тажрибаси таҳлил этиб берилди.

Конференция қатнашчилари ўз нутқларида социализм қурилиши йўлларининг хилма-хиллигини, ҳамдўстлик мамлакатларида социалистик жамиятни қарор топтириш ва такомиллаштиришнинг ўзига хос хусусиятларини кўрсатиб бердилар. Ана шу мамлакатларнинг ҳар бири тўплаган тажриба социалистик тузумни мустаҳкамлашдан иборат интернационал, ягона жараёнга қўшилган қимматли ҳисса ҳамдир.

(ТАСС).

КРЕМЛДА СУҲБАТ

3 февраль куни СССР Министрлар Советининг Раиси Н. И. Рижков Москвага келган Италия ташқи савдо министри С. Формикани қабул қилди.

Иккала томон Совет—Италия сиёсий мулоқотининг ривожланишидан мамнуният изҳор қилди, бу мулоқот Европада ва умуман дунёда ишончни мустаҳкамлаш ҳамда вазиятни соғломлаштириш манфаатларига мос бўлиб тушади.

Н. И. Рижков шуни таъкидладики, Совет Иттифоқида мамлакат социал-иқтисодий тараққиётини жадаллаштиришга қаратилган ва КПСС Марказий Комитетининг январь Пленумида тасдиқланган йўлга амал қилинаётганлиги Совет Иттифоқининг планлари тинчлик йўналишида эканлигидан, у қуролланиш пойгасига чек қўйишга, ядровий можаро хавфини бартараф этишга интилаётганлигидан яққол далолат беради.

СССРда амалга оширилаётган қайта қуриш ташқи иқтисодий фаолиятга ҳам дахлдор бўлиб, совет ташкилотлари билан Италия фирмалари ўртасида ўзаро манфаатли иқтисодий ҳамкорликни ривожлантириш учун янги имкониятлар очиши, бунда анъанавий алоқалардан ҳам, шунингдек ҳамкорликнинг янги формаларидан, шу жумладан ишлаб чиқариш кооперацияси ва қўшма корхоналар барпо этиш каби формалардан ҳам фойдаланиш мумкинлиги қайд этиб ўтилди.

С. Формика Совет Иттифоқида социал-иқтисодий турмушнинг турли соҳаларида содир бўлаётган ўзгартишларга нисбатан Италияда қизиқиш кучайганлигини қайд этиб, ўзаро манфаатли асосда Совет—Италия иқтисодий алоқаларини кенгайтириш керак, деган фикрни билдирди.

Ҳамжиҳатлик вазиятида ўтган суҳбатда СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари В. М. Каменцев, СССР ташқи савдо министри Б. И. Аристов, шунингдек Италиянинг СССРдаги элчиси С. Романо иштирок этдилар.

(ТАСС).

Совет—Болгария амалий учрашувлари

БКП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, БХР Министрлар Советининг Раиси Г. Атанасовнинг СССРга қилган расмий дўстона визити программасида кўзда тутилган Совет—Болгария амалий учрашувлари Москвада 3 февраль куни бошланди.

Учрашувларда Совет томонидан: КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари, СССР Госплани раиси Н. В. Тализин, СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари А. К. Антонов; Болгария томонидан: БКП Марказий Комитетининг аъзоси, БХР Министрлар Кенгаши раисининг ўринбосари Кирил Зарев, бошқа расмий кишилар қатнашмоқдалар.

Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо мамлакатлар фан-техника тараққиётининг 2000 йилгача мўлжалланган комплекс программасини амалга оширишга қаратилган ишлаб чиқариш ва фан-техника соҳасидаги Совет—Болгария ўзаро ҳамкорлигининг янги формаларини ривожлантиришга оид аҳдномаларни амалга ошириш масалалари, шунингдек СССР билан БХР ўртасидаги иқтисодий ҳамкорликнинг, товар оборотини янада кенгайтиришнинг баъзи жиҳатлари муҳокама қилинмоқда.

Учрашувлар дўстона, ишчанлик вазиятида ўтмоқда.

* * *

Шу куни болгариялик меҳмонлар Москвадаги «Красний пролетарий» станоксозлик ишлаб чиқариш бирлашмасини бориб кўрдилар. Меҳмонлар унинг цехларини, ишлаб чиқарилаётган маҳсулот намуналарини кўздан кечирдилар. Бирлашма партия-хўжалик активлари билан учрашувда К. Зарев сўзга чиқди.

(ТАСС).

СССР Олий Совети Президиумининг Фармони

ЎРТОҚ А. Ф. КЛЕПИКОВНИ ХАЛҚЛАР ДЎСТЛИГИ ОРДЕНИ БИЛАН МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Партия ва совет органларида кўп йил самарали ишлаганлиги учун ва туғилган кунига эллик йил тўлиши муносабати билан Ўзбекистон Компартияси Сирдарё область комитетининг биринчи секретари ўртоқ Александр Федорович **Клепиков Халқлар дўстлиги** ордени билан мукофотлансин.

СССР Олий Совети Президиумининг
Раиси А. ГРОМИКО.

СССР Олий Совети Президиумининг
Секретари Т. МЕНТЕШАШВИЛИ.

Москва, Кремль.
1987 йил, 4 февраль.

ТИНЧЛИК ИШИГА ҚЎШИЛГАН ҲИССА

Бухоролик меҳнат ветерани Нор Неъматовга совет Тинчлик фондининг олтин медали топширилди. У Бухоро областида биринчи бўлиб ана шу фахрий мукофотга сазовор бўлди.

Бухоронинг кўпгина аҳолиси Н. Неъматовни яхши билишади. Камбағал деҳқон фарзанди 85 йиллик умри мобайнида кўп нарсаларни бошидан кечирди. Ёшлигида ғишт терувчи, сувоқчи, бўёқчи касбларини эгаллади, дастлабки совет мактаблари, саноат корхоналарини қуришда қатнашди. Кейинчалик ишчилар учун замонавий уйлар, область марказининг янги микрорайонларини барпо этди. У қирқ йилдан кўпроқ умрини олижаноб бинокорлик ишига бағишлади. Эндиликда эса қарилик гаштини сурмоқда.

Нор ота ва унинг рафиқаси Зулфиянинг икки фарзанди, 15 дан кўпроқ набираси бор. Нор ота ана шу фарзандлари бахтли, мусаффо осмон остида ҳаёт кечиришларини орзу қилади; орзу қилибгина қолмай, шу ҳақда қайғуради ҳам. Н. Неъматов ўз меҳнат жамғармаси — 10 минг 328 сўм 76 тийин пулни совет Тинчлик фондига ўтказди.

— Бу ишни қилишга қалбим ундади, — дейди Нор ота. — Болаларимизга, барча совет кишиларига ҳаммадан ҳам кўра тинчлик керак.

(ЎзТАГ мухбири).

• Транспорт конвейерига—аниқ маром!

ЖИЛМАЙ ТУРГАН ВАГОНЛАР

Наманган областидаги қатор станцияларда вагонлардан унумли фойдаланишга тузук муносабатда бўлинмаяпти. 15 январь куни Наманган станциясида 12 та вагон турганлигининг гувоҳи бўлдик. Маълум бўлишича, улардан учтаси 26 соат юки бўшатилмай турган. Икки вагон эса бўм-бўш. Ваҳолонки, халқ хўжалигининг турли тармоқлари юк ортиш учун бўш вагон кутиб ётибди.

Шу куни консерва заводида икки вагон 20 соат ўрнига 60 соатда бўшатиб берилган. «Узоптобакалея», «Вторчермет»га қарашли ёнилғи базасида ҳам бўшатилмаган вагонлар турганлигини кўрдик. «Наманган-сельмаш» заводи, 2-«Агропромстрой» трестига қарашли қишлоқ бинокорлик конструкциялари комбинати, Тўрақўрғон матлубот жамияти, «Чортоқ» совхози, Намангандаги 2-пахта тозалаш, ёғ-экстракция заводлари 1987 йилнинг дастлабки кунлариданоқ вагонларнинг бекор туриб қолиши ҳолларига бефарқ қарадилар. Уларнинг аксарияти мўмайгина жарималар ҳам тўлашди.

Баъзи корхоналарга кириш йўлларида техника хавфсизлиги талабларига тўла амал қилинмаётир. Бундай жойларда пўлат излар ремонти ҳам ёддан кўтарилган, чамаси. Чунончи, Наманган ёғ-экстракция заводида юк тушириш жараёнларига йўлланган вагонларнинг ғилдираклари остига «бошмоқ»лар қўйиш қоидаларига амал қилинмаётир. Рельслар бир неча жойидан синиб кетган. Заводга қарашли 4 локомотивдан биттасигина ишлаяпти. Корхона йўқ маҳсулот учун 20 та цистернани банд қилиб турибди.

Раустон станциясининг ишга туширилиши муносабати билан Наманган станцияси анча бўшаб қолди. Аммо қоидага хилоф тарзда баъзи ташкилотларга шу ерда юк ортиб-туширишга рухсат берилган. Наманган паррандачилик фабрикаси номига келган аралаш озуқа ёпиқ вагондан белкурак билан туширилмоқда. Ҳеч қандай механизм бўлмагани натижасида вагон 2 соат ўрнига 4—5 соатда аранг бўшатилмоқда. Косонсой паррандачилик фабрикасига ой сайин 15—18 вагон юк келади. Улар ҳам фақат қўл кучи билан бўшатиляпти. «Вторчермет» номига келган юклар бир жуфт темир йўл тармоғи изларини босиб ётибди.

Хуллас, Наманган станцияси раҳбарлари (бошлиғи А. Саломов) ҳозирча темир йўл хизматидан фойдаланувчиларга нормал шарт-шароит яратиб беришмаяпти. Бунинг устига вагонлар юк тушириш жойларига вақтида етказиб берилиши устидан назорат йўлга қўйилмаган. Юк вақтида туширилмаганлиги учун жарима ундириб олиш қоидаси бор. Бироқ фақат жарима билан иш битмайди. Станция юк олувчиларга вақтида хабар бериши, поездлар, вагонлар ҳаракатини тезлаштиришдан манфаатдор эканлигини унутмаслиги зарур.

Бунинг ўрнига темир йўлчиларнинг айби билан вагонларнинг беҳаракат туриб қолиш ҳоллари сир тутилмоқда. Масалан, Раустон юк станциясига ўтган йилнинг 28 декабрида келган юкли вагон 10 январгача, яъни 456 соат беҳаракат туриб қолди. Вагонларга бунақа муносабат кимга фойда-ю, кимга зиён? Станциядагиларнинг айтишича, вагонларнинг шунча вақт жойидан жилмай туришига юк олувчининг адреси аниқланмаганлиги сабаб эмиш. Наҳотки Тошкентдан юборилган шу вагон кимга қарашли эканини телефон орқали аниқлаш шунча қийин бўлса! Ҳамма иллат масъулиятсизликда.

Станция раҳбарлари эгаларига вақтида етказиб берилмаган вагонларни ҳисоботларда кўрсатмай, кўзбўямачилик ҳолларига йўл қўяётганликлари фактлари ҳам йўқ эмас. Январь ойининг иккинчи ўн кунлигида Наманган, Раустон станцияларида 4 вагон, Учқўрғон станциясида 7 вагон бекор турган транспорт воситалари ҳисоботидан яшириб қолинган.

Юкларни тушириш жойларига вақтида ўнгламаслик ҳам вагонлар обороти секинлашувига сабаб бўлмоқда. Чортоқ станциясида 20 январь куни 6 вагоннинг ҳар бири 12 соат ўрнига 20 соатдан, 4 вагон эса 17-18 соатлаб келган жойида беҳаракат тўхтаб қолган. Бундай аҳвол Ҳаққулобод, Поп станцияларида ҳам содир бўлаётир.

Кўриниб турибдики, вагонлар ҳаракати маромини бузилишига фақат юк олувчилар эмас, балки темир йўлчиларнинг ўзлари ҳам йўл қўймоқдалар. Бунга аксарият меҳнат интизомининг бўшлиги, назоратсизлик, хўжасизлик сабаб бўлмоқда. Қайта қуриш кетаётган ҳозирги кунларда Наманган области темир йўл станцияларида вагонлар ҳаракатини жадаллаштириш юзасидан жамоатчилик назоратини кучайтириш зарур.

Ш. ХОЛМИРЗАЕВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

Қашқадарё области. «Қаршистрой» ишлаб чиқариш бирлашмаси партия комитети ҳузуридаги сиёсий маориф хонаси жамоатчи агитатор ва пропагандистлар учун ўқув базасига айланган. Бу ерда ҳар ойда қизиқарли ва мазмунли машғулотлар ўтказилаётир.

Суратда: ёш пропагандистлар сиёсий маориф хонасида навбатдаги машғулотга тайёргарлик кўрмоқдалар.

Ш. Шаропов фотоси (ЎзТАГ).

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумида

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми республикада болалар ва ўсмирлар музика таълимини ривожлантиришдаги хизматлари учун М. Ашрафий номидаги Тошкент давлат консерваторияси ҳузуридаги В. А. Успенский номли республика ўрта махсус музика интернат-мактабининг директори Ирма Ғуломовна **Йўлдошевага «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган ўқитувчи»** фахрий унвони берди.

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» МАТЕРИАЛЛАРИ ИЗИДАН

«САЁЗ КЎЛДА ҚАЙИҚ СУЗМАС»

Газетанинг 1986 йил 240-сонида босилган юқоридаги сарлавҳали мақолага Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети маданият бошқармаси ва Ўзбекистон ССР Халқ хўжалиги ютуқлари виставкасидан расмий жавоблар олинди. Уларда маълум қилинишича, мақолада кўрсатилган камчиликларни бартараф этиш юзасидан конкрет чора-тадбирлар амалга оширишпти. Жумладан, жамоат овқатланиш нуқталарида, дам олиш ва истироҳат боғларида, дам олиш зоналарида тартиб ўрнатилмоқда.

• Фикр, муносабат, мулоҳаза

«ҚАЙТА ҚУРИШ: НАЗАРИЯ ВА АМАЛИЁТ БИРЛИГИ»

Мақоламизни ўқиб

Газетанинг 1986 йил 14 ноябрь сонида «Қайта қуриш: назария ва амалиёт бирлиги» сарлавҳали мақола босилган эди. Унда фан билан ишлаб чиқаришни яна ҳам яқинлаштириш, илмий ечимларнинг самарадорлигини ошириш мақсадида республика областларида илмий-ишлаб чиқариш бирлашмалари базасида зонал экспертиза хўжаликларини ташкил этиш масаласи кўтарилган эди. Муаллифлар ҳар қандай янги техника, технология ва ечимларни даставвал табиий шароити, иқлими ва тупроқ структураси турлича бўлган зоналарда ташкил этилган экспертиза хўжаликларида тўла синовдан ўтказиб, ишлаб чиқаришга жорий этиш бўйича таклифларни ўртага ташлаган эдилар. Ушбу мақола юзасидан газетхонлардан, олим ва мутахассислардан таклиф ҳамда мулоҳазалар билдирилган хат-хабарлар, тегишли ташкилотлардан расмий жавоблар олинди. Қуйида шулардан айримларини эътиборингизга ҳавола этамиз.

Мақолада давр илгари сурган янгиликлар, ечимини кутаётган муаммолар ва жиддий хулосалар баён этилган. Янги яратилган техника бевосита ишлаб чиқаришда банд бўлган мутахассисларнинг, механизаторларнинг ва хўжалик раҳбарларининг иштироки ҳамда маслаҳатлари асосида баҳоланса айни муддао бўлур эди.

А. РАҲМОНОВ,
Хонқа районидаги «Правда» колхози раиси.

●

Илмий-ишлаб чиқариш бирлашмалари фан ва ишлаб чиқариш қувватларини бирлаштириш, илмий ғоядан тортиб то уларни моддийлашган, тайёр ҳолатга — янги техника, технология даражасига етказишгача бўлган босқичларни ўзида бирлаштириши мумкин бўлган ташкилий формадир. Айни вақтда илмий-ишлаб чиқариш бирлашмалари фаолиятини тартибга солувчи ҳуқуқий нормалар такомиллаштиришга муҳтож. Илмий-ишлаб чиқариш бирлашмалари тўғрисидаги амалдаги низом 1975 йилда қабул қилинган бўлиб, ўша даврдаги планлаштириш, маблағлар билан таъминлаш, моддий-техника таъминоти, рағбатлантириш системаси ва шу каби ҳолатлар унда акс этган. Ҳозирги пайтда илмий-ишлаб чиқариш бирлашмалари тўғрисидаги янги низом лойиҳаси ишлаб чиқилмоқда. Фикримизча, унда илмий-ишлаб чиқариш бирлашмалари фан ютуқларини ишлаб чиқувчи, ишлаб чиқаришга жорий этувчи ва бошқа хўжаликларга тарқатувчи база бўлиб қолиши учун ташкилий, иқтисодий ва ҳуқуқий тадбирлар мустаҳкамлаб қўйилмоғи шарт.

Кези келганда шуни айтиб ўтиш лозимки, Озарбайжонда «Новатор», Латвияда «Орионт» каби янги техникани жорий этишга ихтисослашган хўжалик ҳисобидаги фирмалар муваффақиятли иш олиб бормоқда. Ўзбекистон ССР Давлат агросаноат комитети ҳузурида янги техника ва технологияни жорий этишга ихтисослашган хўжалик ҳисобидаги ана шундай илмий-ишлаб чиқариш бирлашмалари ташкил этиш тўғрисида ўйлаб кўриш пайти келди.

Ҳ. РАҲМОНҚУЛОВ,
юридик фанлари доктори, профессор.

О. ОҚИУЛОВ,
илмий ходим.

●

Зонал илмий-ишлаб чиқариш экспертиза хўжаликларини ташкил қилиш ғояси диққатга сазовордир. Бу ташкилотларни келажакда «Илмий-ишлаб чиқариш бирлашма филиаллари» дейиш ҳам мумкин. Уларни етарли миқдорда моддий ва маънавий таъминлаб, мустақиллик бериш керак. Бирлашма бу корхоналарда ҳал этилган илмий ечимларни ишлаб чиқаришга татбиқ қилишни ўз зиммасига олиши шарт. Шу билан бирга бирлашма илмий муассасалар, ишлаб чиқариш корхоналари ва филиаллар ишини координация қилиши керак.

А. АЗИМОВ,
Тошкент политехника институти доценти.

●

Илмий-ишлаб чиқариш бирлашмалари экспертиза хўжаликларининг структурасини кўриб чиқиш керак. Келажакда бу хўжаликлар оддий механизация ва ремонт воситаларини ясай оладиган цехлар, лойиҳалаш ва тадқиқот группалари ташкил қилиш орқали мустаҳкамланиши лозим. Шу ҳолдагина экспертиза хўжаликлари аста-секин қудратли ва қобилиятли ишлаб чиқариш бирлашмаларига айланиб, ўз зонасидаги хўжаликларнинг илмий-техника тараққиётига бўлган эҳтиёжларини (хўжалик битимлари асосида) тўлароқ қондира олади. Натижада экспертиза хўжаликлари ўзига хос равишда назария билан амалиётни, махсус илмий-ишлаб чиқариш бирлашмалари билан хўжаликларни, илғор тажриба билан ишлаб чиқаришни, фундаментал тадқиқотлар билан амалий масалаларни бирлаштирадиган **боғловчи звено** вазифасини бажара олади. Қисқа вақт ичида фойдали таклифларни ёлғон тавсиялардан, истиқболи порлоқ изланишларни самарасиз ечимлардан ажратиб олиш имконини беради.

Ж. КУЧИЕВ,
Комсомол районидаги «Коммунизм» колхози раиси, Ленин мукофоти лауреати, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган механизатор.

●

Мақолани ўқиб айрим фикрлар туғилди. Колхоз ва совхозларни таъминловчи ташкилотлар — Сельхозтехника, Сельхозхимия, район сув хўжалиги бошқармаси ва ҳоказолар томонидан материал-ресурсларни ўз вақтида етказиб беришда томонларнинг жавобгарлиги аниқ белгиланган битим тузишнинг самарали формалари ҳозиргача ҳал қилинмаган. Ёқилғи ва мойлаш материаллари билан таъминлаш масаласи янада қониқарсиз. Чунки белгиланган нормалар хўжалик шароити ва ҳақиқий эҳтиёжига тўғри келмайди, ернинг гипслилиги ва шўрлиги даражасига қараб ёқилғи-мойлаш материаллари кўп ёки кам сарфланиши ҳисобга олинмаган. Ҳозиргача ерни иқтисодий баҳолаш методикаси ишлаб чиқилмаган. Таклиф қилинаётган зонал экспертиза хўжаликлари бундай муаммоларни ечишни тезлаштирган бўлур эди.

Н. ЙЎЛДОШЕВА,
Сирдарё районидаги Ленин номли колхоз раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони.

●

Зонал илмий-ишлаб чиқариш экспертиза хўжаликларини областлар бўйича танлаб олиш керак. Уларнинг вазифаси илмий-техника тараққиётига хизмат қилаётган барча коллективлар («Союзхлопок», Экспериментал биология институти, САИМЭ ва ҳоказолар) самарали ишлаши учун зарур бўлган зонал шароитларни ҳисобга олишдан иборат бўлиши керак. Шундай принципда ташкил қилинган илмий-ишлаб чиқариш системасидаги экспертиза хўжаликларига лаборатория полигонлари, майдончалари ажратиб берилиши керак. Бу лаборатория майдончалари ва унда ишлайдиган илмий ходимлар экспертиза хўжалигининг ишлаб чиқариш планига эмас, балки бу ерда бажариладиган илмий-текшириш ишларига хизмат қилсин. Фақат шу босқичдан кейин ўзининг самарасини кўрсатган таклифлар экспертиза хўжалигининг кенгроқ шароитида текширишдан ўтказилиши учун топширилиши керак.

Ҳозирги пайтда ўзининг тажриба ва базавий хўжаликларига эга бўлган илмий-текшириш институтларининг ҳам (масалан, «Союзхлопок») илмий-техника тараққиёти ва ишлаб чиқаришга қўшаётган ҳиссаси етарли даражада бўлмаётир. Шунинг учун ҳам тажриба хўжаликлари, станциялари ва бошқа полигонларни ташкил қилиш, уларни бошқаришни тубдан яхшилаш керак.

Н. НАЗИРОВ,
биология фанлари доктори. ВАСХНИЛнинг мухбир аъзоси.

●

Мақолада илмий-текшириш ишларини такомиллаштириш ва уларни амалиётга яқинлаштириш формалари ва ташкилий томонларининг муҳим масалалари кўтарилган. Мақолада таъкидланишича, айни пайтда янги техника, технология, сортлар ва бошқа ечимлар қишлоқ хўжалиги шароитидан ажралган ҳолда ишлаб чиқилмоқда. Зонал экспертиза хўжаликларини илмий-ишлаб чиқариш бирлашмалари базасида ташкил этиб, регионларнинг табиий-иқлим ва агротехник шароитларини ҳисобга олиш ана шу муаммоларни ҳал этиш имконини беради. Янги ечимлар мана шу хўжаликларда чуқурроқ ўрганилади ва объектив баҳоланади.

М. ҚОДИРОВ,
Ўзбекистон ССР Фанлар академияси ишлаб чиқарувчи кучларни ўрганиш кенгаши бўлимининг мудири, иқтисод фанлари кандидати.

●

Экспертиза хўжаликларини структуравий жиҳатдан кўриб чиқиш керак. Мақолада кўрсатилган масалалар илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаларининг зонал экспертиза хўжаликларини ташкил этишда дастлабки поғона деса бўлади. Бироқ унинг структурасини такомиллаштириш вазифасини конкретлаштириш керак. Ана шу ҳолда бундай ташкилотларнинг самарадорлиги ошади, илмий-техника тараққиётига ўзининг катта ҳиссасини қўшади.

К. НУРАЛИЕВ,
Сирдарё районидаги «Малик» совхози директори, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган инженер.

●

РАСМИЙ ЖАВОБЛАР

ЎЗБЕКИСТОН ССР ДАВЛАТ АГРОСАНОАТ КОМИТЕТИ:

Ўзбекистон ССР Давлат агросаноат комитетининг Механизация ва электрлаштириш бош бошқармаси мақола билан танишиб, шундай хулосага келди: газета бугунги кун учун ниҳоятда актуал масалани кўтарди.

Етилган бу масала юзасидан янги технология ва технологик воситаларни текшириш, машиналар комплексини синовдан ўтказиш, техникадан фойдаланишнинг илғор усулларини пропаганда қилиш ва ўргатиш мақсадида ҳамма областлар ҳамда Қорақалпоғистон АССРда тажриба-кўргазма хўжаликлари ташкил этиш мўлжалланмоқда.

Жумладан, Ворошилов районидаги «СССР 50 йиллиги» ва Боёвут районидаги Пушкин номли совхозлар ана шундай тажриба-кўргазма хўжаликлари ҳисобланади.

Е. АЙТМУРОТОВ,
Ўзбекистон ССР Давлат агросаноат комитети раисининг ўринбосари.

●

ЎЗБЕКИСТОН ССР ФАНЛАР АКАДЕМИЯСИ:

Мақолада илгари сурилган масала асосан республика Давлат агросаноат комитетига тегишли. Шу билан бирга Ўзбекистон ССР Фанлар академияси газетанинг мазкур чиқишини маъқуллайди ва область агросаноат комплекслари қошида зонал экспертиза илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаларини ташкил этиш бўйича конкрет тадбирлар ишлаб чиқишда қатнашиш истагини билдиради. Мазкур бирлашмалар фаолияти Ўзбекистон ССР Давлат агросаноат комитети назоратида бўлиши керак.

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси мазкур масала бўйича конкрет таклифларини республика Давлат агросаноат комитети билан ҳамкорликда тадбирлар ишлаб чиқиш жараёнида бериши мумкин.

А. КЕЛГИНБОЕВ,
Ўзбекистон ССР Фанлар академияси президиуми бош илмий секретари вазифасини бажарувчи.

●

ВАСХНИЛ ЎРТА ОСИЁ БЎЛИМИ:

Ҳозир селекция муассасалари уруғчилик ишининг янги усулларини жорий этиш бўйича ўз ишини қайта қурмоқда. Ген инженерлиги ва биотехнология сингари методлар жорий этилмоқдаки, бу янги сортларнинг яратилиши муддатини икки баравар қисқартиради.

Қишлоқ хўжалик фани ишлаб чиқаришга максимал яқинлаштирилиб, материал, моддий ва тажриба-экспериментал базаси замонавий приборлар ҳамда илмий асбоб-ускуналар билан таъминланмоқда. Ўзбекистон ССР Давлат агросаноат комитети ва ВАСХНИЛ Ўрта Осиё бўлими интенсив технология асосида қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришда ва чорвачиликда индустриал методларни жорий қилиш бўйича 32 та тажриба-намуна хўжалигини тасдиқлади.

«Пахта териш машинаси» илмий-техника маркази ташкил этилди. Унинг таркибига ВАСХНИЛ Ўрта Осиё бўлими Ўзбекистон ССР Фанлар академияси институтлари ва СССР Қишлоқ хўжалик машинасозлиги министрлигига тегишли конструкторлик ташкилотларининг олимлари ва мутахассислари киритилди. Чорва озуқаси институти, суғориш техникаси ва технологияси бўйича илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаси ва бошқа бирлашмалар ташкил этиш бўйича материаллар тайёрланиб, республика Министрлар Советига тавсия қилинди.

О. ЛЕБЕДЕВ,
ВАСХНИЛ Ўрта Осиё бўлими Президиуми раисининг ўринбосари, профессор.

Дунё воқеалари

ПРАГАЛИК ИШЧИЛАРНИНГ КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ПЛЕНУМИ ТЎҒРИСИДАГИ ФИКРЛАРИ

ПРАГА. Прагаликлар пойтахтнинг тўққизинчи районига Ишчилар қўрғони деган фахрли ном бердилар. Бу ерда ЧКД ишлаб чиқариш бирлашмасининг энг катта корхоналари, шу жумладан республиканинг энг замонавий корхоналаридан бири «ЧКД—компрессор» заводи жойлашган. Заводга кираверишда «Завод СССРга муҳим экспорт маҳсулотлари буюртмасини бажаради» деган ёзувга кўзингиз тушади.

«Завод коммунистлари, бутун коллектив ҳозирги вақтда КПСС Марказий Комитети январь Пленумининг таассуроти остида яшамоқдалар, — дейди цехлардан бири партия ташкилотининг секретари Милан Тихи. — Пленум ҳужжатларида Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг қудратли кучи, унинг Улуғ Октябрь ғояларига, В. И. Ленин васиятларига садоқати, ишчилар синфи, барча меҳнаткашлар тақдири билан узвий алоқаси ўз аксини топган. М. С. Горбачевнинг нутқи ҳаммани тўлқинлантириб, ўз ишимизга, партиямиз, халқимиз амалга ошираётган барча ишлар учун масъулиятли эканлигимизга сергаклик билан, партиявий ошкоралик билан баҳо беришга мажбур этди. «ЧКД—компрессор» заводининг ишчилари КПСС Марказий Комитетининг Пленуми тарихий воқеа, деб баҳоламоқдалар. Пленум якунлари КПССгагина таааллуқли бўлиб қолмай, уларнинг ҳаётбахш кучи ҳар бир коммунист қалбига яқиндир ва шунинг учун ҳам ошкоралик, рўй-рост гапириш, демократизм муҳити бизларда ҳам умидворлик уйғотмоқда».

Завод партия ташкилотининг аъзолари, «ЧКД—компрессор»нинг партиясиз ишчилари кенг кўламда фикрлашмоқдалар. Сменалар олдидан, танаффус пайтларида ишга халақит бераётган, коллектив ҳаётида конкрет ҳал этишни талаб қилаётган барча муаммолар манфаатдорлик, ишчиларга хос муросасизлик билан муҳокама қилинмоқда. Завод партия ташкилоти, бутун партия олдида турган проблемалар ўртага қўйилмоқда. Коллективимизда сукут сақлаб, бефарқ муносабатда бўлиш эмас, балки ҳақиқат ҳамиша қадрланади, дейишади ишчилар.

(ТАСС).

КАРОЧИДА ҒАЛАЁНЛАР

ДЕҲЛИ. Покистоннинг энг катта шаҳри — Карочи амалда тўхтовсиз давом этаётган ғалаёнлар районига айланиб қолди. Намойишчилар билан полиция ўртасида яна авж олиб кетган тўқнашувлар натижасида ўнга яқин киши ҳалок бўлди, юздан зиёд киши жароҳатланди. Бу ерда олинаётган хабарларга кўра, мамлакатга Бангладешдан келган биҳралик намойишчилар ўз бошлиқларидан бири — маъмурлар қонунига хилоф равишда қамоққа олган мамлакат Миллий ассамблеясининг аъзоси Офоқхон Шахиднинг озод қилинишини талаб этмоқдалар. Полиция кўраётган барча чораларга қарамай, намойишлар ўтган ҳафта охирларидан буён тўхтамаяпти. Шаҳар касалхоналари ходимларининг айтишларича, уларга ўқ теккан беморлар ҳамон келиб турибди.

Маълумки, ўтган йил охирлари ва шу йилнинг бошларида Карочи кўчалари бошқа икки жамоа — пуштунлар билан муҳожирлар ўртасида қонли жанглар майдонига айланган ва унда автомат қуроллар ҳамда гранатомётлар ишга солинган эди. Ана шу жангларда юзлаб кишилар жабр кўрди.

Маҳаллий матбуот шаҳардаги воқеаларни шарҳлаб, у ерда ниҳоятда кескин вазият вужудга келганини таъкидлайди. Аҳоли талайгина қисмининг хонавайрон бўлиши ва қашшоқлашиши, оммавий ишсизлик, бошқа социал муаммолар шундай вазият вужудга келишига сабаб бўлди. Кейинги йилларда Карочида жиноятчилик кескин кўпайди. Бу шаҳар қора дори ва қурол-яроғ яширинча савдо қилинадиган энг катта марказлардан бири бўлиб қолди. Маъмурлар миллий ва диний шовинизм кампаниясини авж олдиришга, турли жамоалар ва элатларни бир-бирига қарши гиж-гижлашга қаратилган йўлни ўтказаётганлиги натижасида ҳам шаҳар муаммолари ғоят кескинлашиб кетди. (ТАСС).

АҚШ ЕР ОСТИДА ЯДРО ПОРТЛАТИШИ ЎТКАЗДИ

ВАШИНГТОН. 3 февраль. (ТАСС). АҚШ энергетика министрлигининг хабар қилишича, бугун Қўшма Штатлар «Хэйсбрук» деган шартли ном билан Ер ости ядро портлатиши ўтказди. Бу — Совет Иттифоқи ўз ихтиёри билан ядро синовларини тўхтатиб қўйганидан кейинги АҚШнинг 25-ядро портлатишидир. АП агентлигининг хабар қилишича, портлатиш қурилмасининг қуввати — 20 килотоннадан камроқ. Синов Невада штатидаги Лас-Вегас шаҳридан 138 километр шимоли-ғарбдаги ядро полигонида 213 метр чуқурликда ўтказилди.

Юзлаб намойишчилар полигон яқинига тўпланиб, Қўшма Штатларнинг ядро портлатишларини давом эттиришига қарши норозилик билдирдилар. Ядро қуролига қарши жамоат ташкилотларининг даъватига биноан 5 февраль куни оммавий норозилик намойиши ўтказиш планлаштириб қўйилган эди. Вашингтон «Хэйсбрук» синовини графикка мувофиқ шу куни ўтказиши лозим эди. Маҳаллий кузатувчиларнинг фикрича, Рейган маъмурияти синовни сешанба кунига кўчириш билан мана шу норозилик ҳаракатини барбод этишни кўзда тутди.

ЧЕТ ЭЛ МАТБУОТИ ФИКРИ

БИЗ ИМКОНИЯТНИ ҚЎЛДАН БОЙ БЕРДИК...

Америкада чиқадиган «Чикаго трибюн» газетаси ўзининг 1987 йил 6 январь сонида «Жаҳон врачлари ядро урушининг олдини олиш учун» халқаро ташкилоти вакили Питер Цейтлиннинг мақоласини эълон қилди. АПН ана шу мақолани айрим қисқартиришлар билан ўз ўқувчилари эътиборига ҳавола қилади.

Совет Иттифоқи ядро синовларига эълон қилган 17 ойлик ўз мораторийсини бекор қилишга ҳозирлик кўрмоқда. Бу мораторий бир неча марта узайтирилганига ва унга қўшилишни ундаб Қўшма Штатларга қарата қилинган чақириқларга Рейган маъмурияти мутлақо бефарқ муносабатда бўлди. Жуда муҳим имконият қўлдан бой берилди. Ядро синовларини тақиқлаб қўйиш барча кулфатлардан асровчи восита, деб ҳеч ким айтаётгани йўқ. Аммо ишончсизликларга тўла бу дунёда текширувлардан ўтказиладиган бундай тақиқлаш яхши бир муқаддима бўлур эди.

Синовларни тақиқлашга қарши чиқувчилар бир қанча турли важларни рўкач қиладилар. Бироқ бу баҳоналар Қўшма Штатларнинг синовларни давом эттираётганлигининг асосий сабабидан эътиборни чалғитади. Асосий сабаб эса — АҚШнинг янада такомиллашган ядро қуролининг янги туркумини яратишга интилаётганлигидадир.

Маъмуриятнинг мансабдор шахслари синовларни тақиқлаш АҚШнинг узоқ муддатга мўлжалланган мақсади бўлиб қолаверади, деб таъкидлайдилар. Улар ядро қуролларини қисқартириш тўғрисида кўп эзмаланиб гапирсаларда, президент Рейган бундай қуролларни йўқ қилиш мақбуллиги ҳақида кўп гапиради. Аммо бизнинг келажагимиз ҳамон ақл бовар қилмайдиган янги қуролга асир бўлиб қолмоқда: қурол-яроғлар миқдорини камайтиришдан аввал биз унинг миқдорини оширишимиз керак; ердаги қурол-аслаҳаларни йўқ қилиш учун эса биз космосда қуролларни кўпайтиришимиз лозим; музокаралар столига келиб ўтириб, бизга қулоқ солишлари учун ҳам биз янги қурол яратишимиз ва уни кўпайтиришимиз керак. Шунинг учун ҳам биз синовларни давом эттирмоқдамиз.

Бироқ биз «устунлик» сўзи бирор бир маънога эга бўлган босқичдан аллақачонлар ўтиб кетдик. АҚШ стратегик ядро қуроллари бўйича 17 баравар устунликка эга бўлган 1962 йилда, Куба ракета кризиси вақтида президент Жон Кеннеди Совет Иттифоқига ядровий ҳужум қилишга ботина олмади. Нима учун? Шунинг учунки, Кеннеди давридаги мудофаа министри Роберт Макнамаранинг фикрича, ҳатто 17:1 нисбатли устунлик ҳам Қўшма Штатларни яксон этувчи қасосдан ҳимоя қилиб қололмас экан. Ядро асрининг қирқ йили бизга нима сабоқ берди? У бизга тобора камроқ хавфсизлик учун интилишимиз борган сари кўпроқ ва кўпроқ қимматга тушаётганлигини кўрсатмаяптими? Синовларни тақиқлаш таҳликалими? Қурол-яроғлар устидан назорат қилиш тўғрисидаги аҳдномалар таваккалчиликми? Албатта, шундай. Бироқ бу таҳлика ядро қуролларининг жиловлаб бўлмайдиган пойгаси билан боғлиқ хавф-хатарга таққосланганда жуда арзимас бўлиб кўринади.

Эндиликда ядро синовларига эълон қилинган совет мораторийси тарихга айланмоқда. Шундай пайтда биз ядро қуролларини тақиқлашдек камтарона, аниқ-равшан чорани қабул қилиб, қуролланиш пойгасини секинлаштириш, эҳтимолки, бу пойгани орқага буриш имкониятини қўлдан берганлигимизга ажабланиш мумкин, холос.

(АПН).

● А. С. Пушкин хотираси кунлари

Бутун мамлакатимиз Александр Сергеевич Пушкин фожиали вафот этган 10 февраль кунини қалбларда алам билан эслайдилар. Ана шу куни шоир дафн этилган Святогорск монастирига мамлакатимизнинг турли бурчакларидан, чет эллардан зиёратчилар оқиб келади. Улар шоирнинг музей қўриқхонасини томоша қилиб, асарларини мутолаа этадилар, буюк даҳонинг руҳи покига таъзим бажо келтирадилар.

Суратларда: 1. Буюк шоирга Пушкин тоғида ўрнатилган ҳайкал. 2. А. С. Пушкин номидаги Давлат музей қўриқхонасининг директори, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони С. Дейченко зиёратчи ўқувчилар орасида. 3. Шоир яшаган Михайловское қишлоғи яқинидаги тегирмон.

Ю. Белинский фотолари.
ТАСС фотохроникаси.

УЛУҒ ДОҲИЙЛАР ҲАМ УНИ ҚАДРЛАГАНЛАР

Александр Сергеевич Пушкин барча даврлар ва халқлар маданиятига ибратли сиймодир. Унинг ижоди ўзига хос севги ва фалсафий лирикани, сирли эртаклар ва кичик фожеаларни қамраб олган, роман ва қиссалар, достон ва очерклар, танқидий мақола ва улкан мактублардан жам топган. Уларнинг ҳар бирида буюк даҳо тафаккури ёрқин кўриниб туради.

Пушкин рус маданиятининг бутун бир даврини ўзида мужассамлаштирган. У ўз ижодида рус халқининг ватанпарварлик ва ҳурриятсеварлигини, гуманизм ва интернационализмини акс эттирган буюк сиймодир. Шу боисдан ҳам Пушкин марксизм классикларининг диққат эътиборини тортиб, уларнинг юксак баҳосига сазовор бўлди.

«Маркс ва Энгельс икковлари ҳам рус тилини билар ва русча китобларни ўқиб турар эдилар, улар Россияга жуда қизиқардилар. рус революцион ҳаракатини хайрихоҳлик билан кузатиб борар ва рус революционерлари билан алоқа қилиб турар эдилар», — деб ёзган эди В. И. Ленин.

Ф. Энгельс дунёдаги энг кучли ва бой тиллардан бири сифатида рус тилини ҳар томонлама ўрганса арзийди, деб уқтириб ўтган эди. Дарҳақиқат, рус адабиёти марксизм асосчиларининг ижодиёти ва маънавий ҳаётида муҳим ўрин эгаллайди. Уларнинг кутубхонасида уч юз элликдан зиёд рус тилидаги китоблар сақланарди. Пушкин ва Грибоедов, Герцен ва Чернишевский, Салтиков-Шчедрин ва Тургенев асарлари уларга рус халқи ҳаёти ва курашларидан ҳикоя қилади.

Уларнинг замондоши Поль Лафарг шундай деб эслайди: «К. Маркс рус тилини ўрганишга киришганида эллик ёшга бориб қолганди. У рус тилини шунчалик ўрганиб олдики, рус шоирлари ва носирлари асарларини қониқиш билан ўқир эди. К. Маркс улардан айниқса Пушкин, Гоголь ва Салтиков-Шчедринни алоҳида қадрларди». Пушкин асарлари К. Маркс ва Ф. Энгельс учун рус тилининг эталони ва бой хазинаси эди. Замондошларининг хотирлашларича, Ф. Энгельс Пушкиннинг «Евгений Онегин» романидан шеърларни рус тилида ёддан ўқишни севарди.

К. Маркс кутубхонасида Пушкин асарлари (1838 ва 1841 йиллар нашри)нинг биринчи ва тўққизинчи жилдлари бор эди. Улардан буюк рус шоирининг «Евгений Онегин», «Борис Годунов», «Фаустдан саҳналар», «Моцарт ва Сальери», «Қизғанчиқ рицарь». «Мис чавандоз», «Тош меҳмон» каби бир қатор достон ва шеърлари ўрин олган эди.

Пушкиннинг «Евгений Онегин» романи рус ҳаётининг тўлақонли қомусидир. К. Маркс 1859 йилда ёзган «Сиёсий иқтисод танқидига доир» асарида Россияда товар ишлаб чиқариши жараёни тўғрисида сўзлай туриб, унинг эслатмасига цитатани ана шу асардан олади:

«...мулоҳаза у қила олур:
Давлат қандай қилиб
бойийди олдин,
Сўнгра нима билан яшар,
ва нега
Оддий маҳсулотга у бўлса
эга —
Унга керак бўлмас
ҳаттоки олтин,
Буни англаёлмас эди
отаси,
Гаровга қўйилди
ери-даласи».

К. Маркс ўз мақоласида «Евгений Онегин»ни қаҳрамонлик поэмаси деб атайди. Жанрни бунчалик аниқ белгилаш шундан далолат берадики, Маркс романни оригиналда ўқиган ва унда Онегиннинг иқтисодий қарашларига берилган Пушкин характеристикасини таъкидлаб ўтган. Маълумки, Онегин инглиз иқтисодчиси Адам Смит қарашларига хайрихоҳ эди. Аммо феодал-крепостнойчилик шароитларида тарбияланган отаси Евгений қарашларига тушунмасди.

Пушкин асарлари К. Маркс учун фақат рус классикаси бўлибгина қолмай, айни пайтда унга рус жамиятининг XIX асрдаги иқтисодий ҳаёти, тарихи ва ривожи деталларини яхшироқ тушуниб олиш ва билишга кўмаклашади. Хуллас. улар илмий қимматга ҳам эга эди.

Ф. Энгельс мен Бальзак романларидан ўша давр тарихчилари, иқтисодчилари ва статистлари асарларига қараганда иқтисодий муаммолар маъносида кўп нарса билиб олдим деб ёзган эди. Ўн тўққизинчи аср реалистик адабиётида ижтимоий жараёнларни тушунтириб берувчи экономика муаммолари акс этган эди. Пушкин романи ҳам реализмга берилган Ф. Энгельс мулоҳазаларига мос. «Иқтисодий деталлар»га бунчалик эътибор Пушкиннинг реалистик сезгирлиги ва баланд ақл-идрокидан далолат берадики, у ўз даври ҳаётини бадиий образларда жонлантирган эди.

Ф. Энгельс йигирмадан зиёд тилни, жумладан баъзи Шарқ тилларини ҳам биларди. У рус тилини мустақил ўрганди. «Менинг усулим шундан иборатки, мен грамматика билан шуғулланмайман, балки луғат ёрдамида классик муаллифнинг энг қийин асарларини ўқийман. Мен итальян тилини ўрганишни Данте, Петрарка ва Ариостодан, испан тилини Сервантес ва Калдерондан, рус тилин эса Пушкинни ўқишдан бошладим», — деб ёзган эди у.

Ф. Энгельс рус тилини ўрганиш жараёнида Пушкиннинг «Евгений Онегин» романи ва «Мис чавандоз» поэмасидан айрим парчаларни таржима қилди. Бунда у рус сўзларини ёза туриб, уларга ўз изоҳини бериб борди. Ф. Энгельс 1891 йилда Н. Ф. Даниельсонга ёзган мактубида «Евгений Онегин»дан цитата келтириб Онегин ва унинг отасининг иқтисодий қарашларига Пушкин характеристикасини тилга олади. Айни пайтда Ф. Энгельс, Пушкин «Ҳар бир мамлакатда мавжуд бўлган реал муносабатлар хилма-хиллигини ҳисобга олиш керак»лигини билган эди, деб қайд қилади. Пушкин Онегин ва унинг отаси ўртасидаги психологик қарама-қаршиликни поэтик шаклда ифодалай олди. Бунда у ўша давр рус ҳаётининг типик шароитлари ва тенденциялари сифатида уларнинг бирбирини тушунмаслигини яққол кўрсатди.

К. Маркс ва Ф. Энгельс Пушкиннинг гениал шоир сифатида ўз даври иқтисодий ва ижтимоий тенденцияларини тўғри тушунганлигидан, унинг реалистик мушоҳадасидан ҳайратланардилар. Улар ўз асарларида рус тарихи янги жараёнларини кўра билгани ва акс эттирганлиги учун Пушкин реализмини юқори баҳоладилар. Марксизм классиклари народниклар билан бўлган сиёсий мунозараларда, Россияда феодал-крепостнойчилик тузумининг инқирози ва капитализм тараққиёти тўғрисида гап кетганда тез-тез Пушкин асарларига мурожаат қилар эдилар.

К. Маркс ва Ф. Энгельс Пушкин ижодиётидан рус адабиётида реализм манбаларини кўрдилар. Бу манбалар Россиядаги инқилобий ғоялар асоси бўлиб қолди. Шу туфайли гениал рус шоири Пушкин барча даврлар ва халқлар шоирига айланди. Шунинг учун ҳам эстетик диди ғоят баланд улуғ доҳийларимиз улкан рус шоири Пушкинни юксак қадрлаганлар.

Н. ҚАЮМОВА,
ТошДУ ўқитувчиси.

Марям ЁҚУБОВА

Ўзбекистон театр санъати оғир жудоликка учради — Ўзбекистон ССР халқ артисти, республика миқёсидаги шахсий пенсионер Марям Ёқубова касалликдан сўнг 78 ёшида вафот этди.

Марям Ёқубова 1909 йилда Бухорода ишчи оиласида туғилди. У 1929 йилда Шарқ меҳнаткашлари Коммунистик университетини тугатганидан кейин кўчма ишчилар театрида фаол ишлай бошлади, бу ерда етакчи ролларни ижро этди, К. Яшиннинг «Икки коммунист» пьесасидаги Дилбар роли буларнинг энг яхшиси эди.

1939—1941 йилларда Марям Ёқубова Муқимий номидаги музикали драма театрида актёр бўлиб ишлади. Бу ерда у саҳнада биринчи марта Ҳамза Ҳакимзода Ниёзийнинг «Майсаранинг иши» комедиясидаги Майсара образини яратди.

Ана шу ролнинг ижроси туфайли Марям Ёқубова халқнинг машҳур ва севимли ўзбек актёрларидан бирига айланди.

Шундан кейинги йилларда Марям Ёқубова Ҳамза номидаги ўзбек Давлат академик драма театрида ишлади. Бу театрда у жуда кўп, хилма-хил ролларни ижро этди. Булар орасида А. Н. Островскийнинг «Сепсиз қиз» асаридаги шаддод ва тадбиркор Огудалова, «Момақалдироқ»даги Феклуша, Чеховнинг «Айиқ» водевилида ёқимтой Попова, Шекспирнинг «Гамлет»ида қиролича Гертруда, А. Сафроновнинг «Москва характери» асаридаги райком секретари Полозова, Гоголнинг «Ревизор»идаги Анна Андреевна образлари бор.

1925 йилдан бошлаб Марям Ёқубова «Ўзбекфильм» ва «Тожикфильм» киностудияларида суратга олинган кўпгина кинофильмларда ўнлаб ролларни ижро этди.

Саҳна санъати соҳасидаги муваффақиятлари учун актёрга Ўзбекистон ССР халқ артисти унвони берилган эди. Унинг Ватан олдидаги хизматлари «Қизил Юлдуз» ордени, иккита «Ҳурмат белгиси» ордени, СССР медаллари, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиқлари билан тақдирланди.

Халқнинг шонли фарзанди, толмас меҳнаткаш Марям Ёқубованинг ёрқин хотираси қалбимизда ҳамиша сақланиб қолади.

И. Б. Усмонхўжаев, Р. Ҳ. Абдуллаева, С. У. Султонова, Д. Т. Мадикаримова, М. А. Аҳмедова, А. О. Тўраев, А. З. Қобулов, Б. Р. Қориева, Я. Абдуллаева, Т. Азизов, Ё. Аҳмедов, С. Эшонтўраева, З. Муҳаммаджонов, У. Э. Назаров, О. Норбоева, Н. Раҳимов, Л. А. Файзиев.

ШИФОКОРЛАР ХИЗМАТИДА

Сариосиё районидаги «Коммунизм» совхозида хўжаликнинг эски идораси қайта реконструкция қилиниб, замонавий асбоб-ускуналар билан жиҳозланган қишлоқ амбулаториясига айлантирилди.

Янги шифохонада 12 врач ва 16 нафар медицина ҳамшираси хизмат қиляпти. Амбулатория коллективи совхоздаги 10 та медпунктнинг ҳаммасини ўз назорати остига олди. Қишлоқ амбулаторияси ҳар куни 200 дан зиёд аҳолига тиббий ёрдам кўрсата олади.

(ЎзТАГ).

„ЛИГНИН" ОПЕРАЦИЯСИ

Илм-фан ва практика ҳамкорлигида ишлаб чиқаришни интенсивлаштиришнинг самарали усули топилди. Навбатдаги вазифа—бу усулни кенг миқёсда амалга оширишдан иборат.

ЯНГИЙЎЛДАН ЛУЖНИКИГАЧА

Ўзбекистон кимёгарлари таклиф этган тупроқни тўйинтириш усули мамлакат бош стадиони — Москвадаги Лужники стадионида синовдан ўтиб, маъқулланди. Улардан Янгийўлдаги биохимия заводига қуйидаги мазмунда хат келди: «Корхонангизда ишлаб чиқарилаётган аммоний қўшилган лигниндан спорт майдонларида муваффақият билан фойдаланиш мумкин...

Лужники стадиони ходимлари қўлида бор-йўғи уч килограммгина Янгийўлдан юборилган лигнин бор эди, синов натижалари хусусидаги хулосада эса ана шу янги материалнинг барча хусусиятлари санаб ўтилган, лигнин футбол майдонининг бир чеккасида синаб кўрилган эди.

Футбол майдонлари сони хоҳ ўн олтита бўлсин, хоҳ юзта бўлсин лигнин бу ердаги тупроқни бойитаверади. Аммо ҳар қалай бу лигнин хизматининг юздан бири ёки бошқача айтганимизда, «хамир учидан патир», холос.

«ЧИҚИНДИЛАР»НИ НИМА БИЛАН ЎЛЧАСА БЎЛАДИ?

Яқин-яқингача ҳам лигнин роса дардисар бўлди-да, деб юришарди. Спирт, фурфурол, хамиртуруш, қанд-шакар, ксилит ва бошқа маҳсулотлар тайёрлайдиган заводлар ёнида тоғ-тоғ чиқинди уюмлари қалашиб ётар эди. Улар ёғоч қириндилари, шоли қипиғи ва чигит пўчоғи... хуллас ҳар хил ўсимлик хом ашёси қайта ишланганида пайдо бўлади.

Рўй-рост айтадиган бўлсак, биз писанд қилмай «чиқиндилар» сўзини тилга оламиз. Аслида-ку шу биз камситиб «чиқиндилар», деб атаётган нарса табиат инъом этган катта бойликдир. Дарҳақиқат, илгари қипиқни ҳам, ўсимлик пўстлоғини ҳам чиқиндига чиқариб юбораверар эдик. Ҳозир эса шу маҳсулотларга фонд оламиз, деб югуриб елишганини кўриб турибмиз... Демак, «чиқиндилар» иқтисодий категория бўлиш билан бир қаторда, маънавий категория ҳамдир. Ҳозир биз ўз вақти-соати муқаррар келишини кутиб турган саноат қолдиқлари ҳақида гапирмоқчимиз.

Янгийўл биохимиклари неча ўн йиллардан бери ана шу қолдиқларни жарларга, ялангликларга тўкиб келдилар. Қарийб миллион тонна чиқинди тоғ қилиб уюлди. Эндиликда эса ана шу лигнин уюмларини «кон» деб аташ жоиз бўлар. Бу конни олимлар аслида янгидан очишди. Ҳамонки бу кон экан, демак фойдали қазилмаларни чиқариб оладиган корхоналар ҳам яратиш керак.

Ўзбекистон олимларининг ишлари ана шундан далолат бериб турибди. Бу ишларнинг аҳамияти катта ва муаммонинг ечими ниҳоятда соддадир. Эҳтимолки, бу ечимлар ҳозир эндиликда жўн туюлаётгандир. Бундан илгари лигнин уюмларидан оқилона фойдаланишга неча-неча бор уриниб кўрилган бўлса ҳам, лекин иш жойидан силжимай қолган эди. Масалан, у тупроққа ўғит тарзида солинганида, таркибида сульфат кислотасининг қолдиғи бўлганлиги учун ниҳолларнинг бир қисмини куйдириб юборган эди. Сульфат кислотаси эса технология жараёнида қўлланилади.

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг Ўсимлик моддалари химияси институти лигнинга аммоний қўшишни таклиф этди. Шундан кейин эса иш гўё «дарсликда» кўзда тутилганидек борди. Аниқ тортиб қўшилган аммиак суви сульфат кислотасининг «оёқ-қўлини боғлаб қўйди». Улар биргаликда аммонийсульфат, яъни минерал ўғитни ҳосил қилдилар. Шундай қилиб «ўжар» лигнин бўйин эгди. Бунинг устига унумдорлик манбаи бўлган азот билан бойитилди.

ТУПРОҚНИНГ КУЧИ ВА СОҒЛИҒИ

Шу ўринда ўтмишга назар солиш жоиз бўлади. Ҳозир деҳқончиликда алмашлаб экишнинг зарурлиги, тупроқни органик моддалар билан бойитиш кераклиги хусусида баҳслашмайдилар. Шу нарса ҳам аниқ-равшанки, химиянинг «қўли» ҳамма нарсага ҳам етавермайди, химия фақат табиат билан иттифоқ бўлганидагина наф келтириши мумкин. Ана шу алоқанинг бўғинларидан бири эндиликда лигнин бўлиб қолди.

Ўсимлик дунёсининг «вакили» бўлган бу материал маҳаллий органик ўғитлар тақчиллигини тўлдириши мумкин, жўнроқ қилиб айтадиган бўлсак гўнгнинг ўрнини босади. Дарҳақиқат, агар гўнг ишлатилмаса на ҳосилни кўтариб бўлади, на ернинг қуввати қолади. Тупроқда лигнин бўлса минерал ўғитларнинг таъсири кучаяди, азот билан фосфор ҳам тўла-тўкис ва бир текисда ўзлаштирилади.

Аммо аммоний қўшилган лигнин фақат воситачи ёки тезлатгич бўлиб қолмай, унинг ўзи ҳам ўғитдир. Лигнин таркибида йигирма бешта макро ва микроэлемент бўлиб у ўсимликлар ва фойдали микро организмларнинг озиғидир. Бунинг устига аммоний қўшиш пайтида лигнин таркибига киритилган 2 процентга яқин азот ҳам бор.

Олимлар қадам-бақадам тажрибалар ўтказаверишди, янги материалнинг ҳам шу асннода янги ҳислатлари очилаверди. Масалан, лигнин тупроқдаги микробиоценоз характерини «ростлаб» туриши аниқланди, яъни у касал юқтирадиган бактериялар ва замбуруғларни бартараф этиб, фойдали майда ўсимликларнинг тарқалишини осонлаштирар экан.

Яна бир нарсани аниқлашди: тонг отарда тушган шудринг туни билан қотиб, кесак бўлиб қолган лигнинда тўпланиб, томчиларга айланар ва ўсимлик илдизларига ўтар экан. Бунинг устига бу томчилар эрталабки қуёш тупроқни қуритгунича ўсимликларни суғориб бўлар экан.

Бундан 17 йил муқаддам профессор Ҳ. А. Абдуазимов лабораториясида лигнин «қисмат»идаги чинакам ўзгаришларга асос солинган эди. Аммо янги материални амалиётга жорий этиш учун йўл очиш мақсадида олимлар, ишчилар, деҳқонлар, иқтисодчилар озмунча меҳнат сарфлашгани йўқ.

КУЧ-ҒАЙРАТЛАР БИРЛАШТИРИЛГАНИДА

Аввало лабораторияда синаб кўрилган схемани ишлаб чиқаришда қўллаш талаб этилар эди. Жуда оддий ва демакки, фойдали ва қулай ечимга келинганлигини дарҳол айтамиз. Шиша колбада қилинган ишни «қўлбола», мослаштирилган ёки бошқача айтганимизда ностандарт жуда катта идишда ҳам бажаришди. Унга лигнин солишади. Сўнгра аммиак суви қуйилади. Шундан кейин улар аралаштирилиб, бир неча минутдан кейин самосвалга ортилиб далаларга жўнатилади.

Хўш, иш оппа-осонгина кўчдими? Йўқ, энди янги органик минерал ўғитнинг нафини деҳқонларга уқтириш керак эди. Ана шунда бир гуруҳ тадқиқот муассасаларининг ҳамкорлиги жуда қўл келди. Кимёгарлар ва агрохимиклар, тупроқшунослар ва биологлар, ўсимликшунос ва мелиораторлар, экологлар ва медиклар аммоний қўшилган лигниннинг турли хоссаларини биргаликда ўргана бошладилар.

Кўп ўтмай тажрибаларни ишлаб чиқариш шароитларига, янгиликка ўч бўлган, дадил ишлайдиган, баъзан эса оқилона таваккал қилишга ҳам қодир бўлган хўжаликларга кўчириш мумкин бўлди. Пойтахт областидаги Янгийўл, Чиноз, Тошкент, Калинин районларига қарашли Назарали Ниёзов номли, «Интернационал», «Партия XXI съезди», Навоий номли, «Коммунизм» колхозлари ва бошқа хўжаликлар ўз пахта далалари, полизлари ва теплицаларини кенг кўламда тажриба ўтказиш учун бериб қўйдилар. Албатта бу хўжаликлар территорияси заводга ва институтларга яқин. Бундан ташқари яна бир муҳим яқинлик ҳам бор. Бу манфаатларнинг яқинлигидир.

Шу ўринда республика Фанлар академиясининг Тошкент илмий маркази хусусида яхши сўзлар айтгимиз келади; бу марказ шу ишда ўз уқуви ва ғайрат-шижоатини намоён этиб, ташвиқотчи ва ишбоши сифатида майдонга чиқди. У Тошкент, Ленинград ва Москвадаги академия ва тармоқ институтлари, олий ўқув юртлари, илмий муассасаларнинг тадқиқотларини бирлаштириб туришга ёрдам берди.

ЯНГИЧА ЁНДАШУВ САМАРАСИ

Ана шундай ижодий ҳамкорлик туфайли тупроққа лигнин солиш ишлаб чиқаришни интенсивлаштиришнинг қудратли омили эканлиги исботланди.

Гектар бошига пахта ҳосилдорлиги уч-тўрт центнер, шоли—5,2, помидор — 48, карам—59, картошка —23 центнер ортиши амалда исботланди. Ҳосилдорлик кўтарилиши билан бир вақтда маҳсулот сифати ҳам сезиларли яхшиланганлигини айтиб ўтиш ўринлидир. Масалан, меваларда крахмал, қанд, витаминлар миқдори кўпайди, бунинг устига тупроққа кўпроқ минерал ўғит солиниши оқибатида пайдо бўладиган ёқимсиз таъм ҳам йўқолди.

Каноп майдонларидаги тажриба натижалари ҳам диққатга сазовордир: маълумки, ана шу техникавий экинни экишдан мақсад тола олишдир, тажриба ўтказилган далалардан кўтарилган ҳосилдан тола чиқиши 9—12 процент кўпайди.

Хўш, шундай қилиб барча тугунлар ечилди-қолдими? Йўқ, бундай эмас, колхоз ва совхозлар ходимлари «бу бизга қанчага тушади?», деб сўрашади. Ташландиқ хом ашё, сув текинга тушяпти, деб оддийгина жавоб бериш мумкин бўлур эди. Аммо бир томондан лигнин ташландиқ нарсадан фойдали моддага айланиши учун анча тер тўкиб меҳнат қилишга тўғри келади. Иккинчидан эса мазкур янгиликнинг жорий этишдан келадиган нафни бу ишга дахлдор бўлган ҳамма коллективлар кўра билиши керак.

Бир тонна аммоний қўшилган лигнинга бор-йўғи 5 сўм 80 тийин нарх қўйиб жуда тўғри иш қилишди. Чунки ишлаб чиқариш харажатларини қоплаш ва озгинагина фойда кўриш лозим эди-да, ҳатто шу пулни ҳам колхоз ва совхозлардан олишмади. Илгари қабул қилинган қарорнинг яна нафи тегиб қолди: бу қарорнинг моҳияти шундаки, торф қўшиб ёки оҳак аралаштириб тупроқни яхшилаш усуллари давлат бюджети маблағлари ҳисобига бажарилиши керак. Тупроққа лигнин солиш ана шу тадбирларга ўхшаш эди... қисқаси, бу ғояни қўллаб-қувватлашди ва, натижада, шунга яраша фармойиш чиқарилди.

Муаммо бутун жамият манфаатларини кўзлаб ҳал этилди. Энди бунинг нафини санаб ўтайлик:

неча юзлаб гектар ер ташландиқ уюмлардан тозаланади;

сув ҳавзаларининг булғанишига йўл қўйилмайди;

завод эса экология қоидаларини бузганлиги учун жарима тўламайди ва аксинча, унинг даромадлари ортади.

Колхозлар ва совхозлар, далалар ва полизлар, боғроғлар ва теплицаларга эса ана шу қимматбаҳо препарат келаверади, у деҳқонга кучли ва соғлом тупроқни яратишдек буюк вазифани бажаришда кўмаклашади...

Бу — ишга янгича, дадил ёндашув намунасининг биридир. КПСС XXVII съезди ана шундай ёндашувнинг ҳаётий зарурат эканлигини эълон қилган эди. КПСС Марказий Комитетининг январь Пленуми буни яна бир карра тасдиқлади.

ДОВОНЛАР ОРТИДА ДОВОНЛАР БОР

Ўтган йили аммоний қўшилган йигирма тўрт минг тоннага яқин лигнин ишлаб чиқариш кўзда тутилган эди, янгийўлликлар эса бу топшириқни қарийб бир ярим баравар ошириб адо этдилар. Тошкент ва қўшни Сирдарё областидаги ўнлаб хўжаликлар янги «ҳосил хамиртуруши»нинг фойдасига тан бердилар. Лигнин бор экан, Чирчиқда тайёрланаётган аммиак сувини ташиб келтириш муаммо бўлмай қолган экан, ишлаб чиқаришнинг ўзи ҳам мураккаб бўлмаса, нега энди харидорларнинг раъйини қайтариш керак?

Маҳсулот етказиб берувчи ва истеъмолчи ташкилотлар аммоний қўшилган лигнинни жўнатиш системасини бекаму-кўст рўёбга чиқара олмай туришибди: кундузи бу маҳсулот тўппа-тўғри хўжаликларга жўнатилади, кечки сменалар пайтида эса завод ўз транспорти билан лигнинни ўн километр наридаги ёрдамчи майдончага олиб бориб тўкади. Бу ердан эса лигнинни қайтадан машиналарга ортиб, зарур манзилларга элтишади. Бунинг учун эса ортиқча сарф харажат бўлади... Агросаноат бирлашмалари ижарага оладиган транспорт ишини заводдаги технологияга мослаб, «лигнинни аралаштириш агрегати — самосвал кузови — дала» схемаси бўйича ташишни ташкил этса бўлмайдими?

РЕСУРС ВА ЭҲТИЁЖЛАР ПЛАНЛАРИ

Аммо ҳар қалай, янгийўлликларни камроқ койиб кўпроқ мақташ лозим: завод биринчи бўлиб хайрли ишни бошлади, ҳозир агросаноат бирлашмалари аммоний қўшилган лигниннн фақат шу корхонадан олмоқдалар. Андижон ва Фарғона гидролиз заводлари сингари яна ҳам каттароқ корхоналар бор, буларнинг имкониятлари эндигина чамалаб кўрилмоқда.

Эҳтиёткор бўлиш маъқул, албатта. Масалан, Фарғона гидролиз заводи ресурсларидан фойдаланиш борасида ҳали ҳамма нарса тўла-тўкис аниқ-равшан эмас. Бу корхонада лигнин оқаваларга тушиб кетади. Демак вазифани техник жиҳатдан ҳал этишни жадаллаштириш яна ҳам муҳим аҳамият касб этади.

Технология соҳасидаги қийинчиликлар билан бир қаторда ўзини корхонанинг «Асосий маҳсулоти» учун жавобгар деб, ресурслардан тўла-тўкис фойдаланиш ва табиий муҳитнинг тозалигига панжа орасидан қараётган кишиларнинг тутган йўли ҳам ишга ҳалал бермоқда. Янгийўлликлар тажрибасини Андижондаги корхонада жорий этса бўлмайдими? Сарф харажатлар бир ойдаёқ ўзини қоплаб, шундан кейин фойда устига фойда кўрилади-ку, ахир.

Фарғона водийсининг деҳқонлари янги препаратга кўз тикиб қачонгача кутиб тураверадилар. Республикадаги уч завод ихтиёридаги ресурслар гектар бошига 10 тоннадан лигнин солинадиган бўлса, 30 минг гектар ерга етади. Агар янги материалнинг таъсири камида уч йилга етишини инобатга олсак, тўқсон минг гектар ҳайдаладиган ер ана шу мўъжизакор препаратнинг «паноҳи»да бўлади.

Фақат ҳосилдорликнинг ортишидан олинадиган самара гектар бошига ўртача, қарийб юз эллик сўмни ташкил этади. Табиий муҳитнинг тозалигини асраш, тупроқнинг структурасини яхшилаш ва унинг эрозиясини бартараф этиш билан боғлиқ бўлган афзалликларни ҳам инобатга олинса, бу самара янада ортади. Маҳсулот сифатининг яхшиланишини айтмайсизми. Лигнин солиниши туфайли экинларни парвариш қилишга сарф-харажатларнинг камайишидан олинадиган тежам ҳали ҳисоблаб чиқилмаган. Чунки шундай қилинганида суғоришдан кейин далаларда қатқалоқ пайдо бўлмайди, суғориш учун эса камроқ меҳнат ва сув сарфланади.

ЛИГНИННИНГ ҚИРҚ ҲУНАРИ

Ўсимлик моддалари химияси институтининг лабораториясида лигниндан хушбўй модда— ванилин олиш йўли ҳам топилган.

Миқёси кенгроқ бўлган яна бир янгиликни ҳам айтиб ўтайлик: маълум бўлишича лигнин металлар занглашининг олдини олишга қодир экан. Агар кемалар туби лигнин қўшилган бўёқ билан мойланса, сира занглаймайди. Лигниндан дорилар ҳам тайёрланди, бу модда қудуқлар пармаланаётганида махсус эритма таркибига ҳам қўшилмоқда...

Ва, ниҳоят, лигнин далаларда ўсимликларнинг ўсишини тезлаштирувчи биостимулятор сифатида ҳам қўлланилиши мумкин: агар чигит лигнин препарати қобиғида ерга экилса тез униб чиқади ва ниҳол дуркун бўлиб ўсади. Бир гектар пахта майдонига икки килограмм препарат сарфланса ҳам ҳар гектар ердан неча центнерлаб қўшимча пахта ҳосили олинади. Ҳозир бу препаратга ном қидириб юришибди. Лигниннинг янги касб-кори билан бир қаторда унинг ресурслари кўпайиб бормоқда. Масалан, ғўзапоя биохимия саноати учун яроқли хом ашё бўлиши исботланган. Ғўзапоянинг таги мўл: неча миллионлаб тонна десак ҳам бўлади. Ғўзапоя янги саноат қувватлари қурилишига қадар ҳам асқотиши мумкин. У пахта шулхасини молга озуқа тарзда бўшатиб беришга имкон беради. Тошкент политехника институти олимлари ғўзапояни биохимик қайта ишлашга тайёрлаш юзасидан ускуна яратишга киришган эдилар. Бу ишнинг натижаларини саноат маҳтал бўлиб кутиб турибди.

ДОВРУҒ!

Яна бир тафсилотни айтиб ўтайлик. Аммоний қўшилган лигнинни ҳозирча фақат Ўзбекистонда тайёрлашмоқда. Республикамизда синовдан ўтган технология барча турдош корхоналарнинг мулки бўлиб қолиши керак: чунки гидролиз, целлюлоза-қоғоз ва бошқа бир қанча шунга ўхшаш корхоналар мавжуд бўлган ҳамма жойда лигнин ҳосил бўлади. Мамлакат миқёсида лигнин ресурслари неча миллионлаб тоннага боради.

Янги технологияларни ишлаб чиқиш ва жорий этишда, регионлар бўйича ишлаб чиқаришларни ихтисослаштиришда кенг кўламдаги кооперацияни амалга ошириш — навбатдаги вазифалардандир. Шуниси муҳимки, Ўзбекистон кимёгарларининг ғояларига уларнинг мамлакатдаги бошқа ҳамкасблари ҳам қизиқиб қолдилар.

...Москвалик шериклар эса яна бир фикрларини баҳам кўришди. Ватанимиз пойтахтида қуриладиган Ғалаба монументи атрофини кўкаламзорлаштириш билан шуғулланаётган олим ҳам янги материалга кўз тикиб турибди, Ўзбекистонда яратилган бу серхосият модда Поклонная гора ёнбағрида бунёд этиладиган ёдгорликнинг кўркини очади, деб умид қилинмоқда.

Е. Ефимов,
ЎЗТАГ шарҳчиси.

КИТОБ ЖАВОНИНГИЗГА

Ўзбекистон ССР «Фан» нашриёти қуйидаги китобларни рус тилида чоп этди:

Авторлар коллективи. Поп зилзиласи 1984 йил. 136 бет. Баҳоси 1 сўм 20 тийин.

Монографияда Поп райони ва унга туташган майдонда ўтказилган комплекс тадқиқотлар натижалари умумлаштирилган.

А. А. Ҳайдаров, Д. С. Гафитуллина. К. П. Аргунов. Олмос сифатини контрол қилишда ядро-физикавий усуллар. 160 бет. Баҳоси 1 сўм 70 тийин.

Монография ўқувчини табиий олмослар сифатини аниқлаш билан таништиради.

Р. А. Зоҳидов. Нурланиш энергиясини концентрациялашнинг кўзгу системаси. 176 бет. Баҳоси 1 сўм 70 тийин.

Монографияда энергетик, оптик ва эксплуатация қилиш омилларини ҳисобга олиб, концентрациялаш системасининг умумлаштирилган математик модели таҳлил қилинган.

Т. Т. Болтаев. Енгил саноат маҳсулотлари талаб ва таклифларини баланслаш. 88 бет. Баҳоси 90 тийин.

Монография Ўзбекистонда тўлов талаби ва маҳсулотлар ҳажми ҳамда структурасининг шаклланиш хусусиятлари билан таништиради.

И. Иброҳимов. А. Зокиров, Ҳ. Ғ. Охунов. Ноёб инженерлик иншоотларини лойиҳалаштириш жараёнини бошқариш. 160 бет. Баҳоси 1 сўм 40 тийин.

Монографияда автоматлаштирилган лойиҳалашда ноёб инженерлик иншоотлари ишлаб чиқишни бошқаришга системали ёндашишнинг асосий концепциялари ҳақида сўз боради.

А. М. Муҳаммадиев. Фарғона водийси сув ҳавзаларидаги қисқичбақасимонлар. 160 бет. Баҳоси 1 сўм 50 тийин.

Монографияда энг кичик қисқичбақасимонлар экологияси, зоогеографияси, миқдор динамикаси ва биомассаси ҳақида гап боради.

• Спорт

ХОККЕЙ:

ХАВФЛИ ЗОНАДА

Биринчи лиганинг шарқий зонасига кирувчи командалар сафида куч синашаётган Тошкентнинг «Бинокор» командаси мавқеини бўшаштириб юбормоқда. Мухлислар бинокорчиларнинг медаллар учун курашувчи кучлилар сафидан жой ололмаганини яхши билишади. Шунга қарамай, хоккейчиларимиз биринчи лигада қолиш учун ҳал қилувчи баҳсларни ҳам сусткашлик билан ўтказмоқдалар. Улар навбатдаги учрашувларни Қарағандада «Атомобилист» коллективи билан ўтказиб (3:9, 3:8) имкониятни бой беришди. Бу билан бинокорчилар хавфли зонага тушиб қолдилар.

ВОЛЕЙБОЛ:

КУРАШ ВА ИМКОНИЯТ

Эркаклар олий лига командалари мамлакат чемпионатининг биринчи тур ўйинларини якунлашди. Тошкент динамочилари беш ўйиндан иккитасида ғалаба қилиб жадвалнинг ўртасидан жой олишди. Аёллар командалари эса дастлабки давранинг иккинчи тур ўйинларини ниҳоясига етказишди. Маълумки, Тошкентнинг «Автомобилист» командаси қизлари биринчи тур ўйинларида икки ғалабага эришган эдилар. Иккинчи тур учрашувларида ҳам шунча муваффақият қўлга киритилди. Афсуски, жами 11 ўйиндан тўрт очко тўплаган волейболчиларимиз медаллар учун курашувчи коллективлар сафидан жой ололмай қолишди.

• Узоқ ва яқин ўтмиш воқеалари

ҚИРҚ БИРИНЧИ ПАРАЛЛЕЛЬ

Қўқонда истиқомат қилувчи Саодатхон ва Аҳрор Аъзамовлар ўзларининг олтин тўйларини ўтказишди. Бундан ярим аср муқаддам тақдирлари туташган бу кишилар уруш ўзларини 30 йилликдан зиёд айрилиққа дучор этишини билмасдилар. Бироқ ана шу йиллар мобайнида улар сайёрамизнинг турли томонларида яшасалар-да, ҳамиша учрашувга умид боғладилар.

1. ХАЙРЛАШУВ

1940 йилнинг 8 февралида Аҳрор Аъзамов Қизил Армия сафида хизматни ўтагани жўнаб кетди. Ўша охирги куни Саодатхон Аҳрорга қизимиз ҳеч қачон бошқа кишини «ота», деб атамайди, деган эди. У қўлида бир яшарли Мақсуда билан вокзалга эрини кузатиб қўйгани келганди. Аҳрор одамлар билан тўла перронда поезд жўнаб кетиши олдидан уларни қаттиқ қучиб, деди:

— Мен қайтаман!

Поезд Қозоғистоннинг ҳудудсиз даштлари ва Россиянинг қорли кенгликларидан ўтиб, Фастов шаҳрига етиб борди. Бу ерда ёш география муаллимини полкдаги кичик командирлар тайёрлаш мактабига жўнатдилар. Тез орада кичик сержант А. Аъзамов бўлим командири бўлди. Аммо уруш бошланиб қолди.

У хизмат қилган дивизия Киев остоналарида душман билан тўқнаш келди. Ўша пайтда миномёт взводининг командири бўлган Аҳрор қаттиқ жанглардан бирида юзига осколка тегиб, яраланди. У Киевдаги ярадорлар билан тўла госпиталлардан бирига етиб бориб, ўша ерда ҳушидан кетиб қолди. Кўп ўтмай немисча: «Чиқинглар», деган буйруқдан уйғониб кетди. Ўрнидан қўзғала олмаганларни фашистлар жойидаёқ отиб ташладилар...

Саодатхон Аҳрор ҳақида: «Дом-дараксиз йўқолди», деган хабар олди.

2. ДОМ—ДАРАКСИЗ

Соқчиларнинг қўриқчилигида уларни Житомир томонга ҳайдаб кетишди. Бир неча кечаю-кундуз йўл босишди. Ана шу узоқ йўл давомида фақат сафнинг ўртасида бўлганларгина юриб кетаётиб ухлашлари мумкин эди. Багуния деган жойда немислар концентрацион лагерь қурдилар. Тиканли сим ортида совуқдан, терлама ва очликдан минглаб ҳарбий асирлар ҳалок бўлишди. Бақувватроқ асирларни шу атрофдаги ўрмонда чуқур қазишга мажбур этиб, у ерга жасадларни кўмдиришарди.

Кейинги йил баҳорида Аҳрор Аъзамовни бошқа асирлар билан бирга Германияга, Крупп шахталарида ишлагани жўнатишди. 800 метр чуқурликдаги оғир меҳнат, арзимаган ёвғон хўрда, назоратчиларнинг таҳқирлаши асирлардан кўпларини ўлимга маҳкум этди.

1945 йил келди. Бироқ озодлик Аҳрор узоқ йил кутганидек бўлмади. Аҳрор Англия оккупация қилган зонага тушиб қолган эди. Собиқ ҳарбий совет асирларини: «Ватанингизда сизларни қамоқ кутади», деб жуда қўрқитишарди. Ана шунда Аъзамов тузатиб бўлмас хатога йўл қўйди. Бу хатоси учун у ҳалигача ўзини кечира олмайди. Аҳрор қайтмади...

Германия бўйлаб узоқ вақт сарсон-саргардонликда юрди, хизматкорлик қилди. 1947 йилда эса уни Мюнхенда «Туркистон миллий комитети» реакцион ташкилотининг раҳбари Вали Қаюмхон учратиб қолди. Бой савдогар оиласидан чиққан, 30-йиллардаёқ Берлинга ўқишга юборилган Қаюмхон Ватанига хоинлик қилди. Қариндош-уруғлари ва яқинларидан юз ўгирди. Уруш даврида у сотқинлардан тузилган «Туркистон легиони»га бошчилик қилди. Қаюмхон Нюрнбергда халқаро трибунал судига берилган эди. Аммо англиялик ва америкаликларнинг кўмагида жазодан қочиб қутулди. Мюнхенда Қаюмхон ўз атрофига «илмий ходимларини» тўплади (ана шу «илмий ходимлар» ўз «асарларида» ҳалигача Совет Иттифоқига туҳмат тошларини отмоқдалар), «Миллий Туркистон» номли Советларга қарши журнал ташкил этди. Қаюмхон ўзини Ўрта Осиё мусулмонларининг халоскори ва йўлбошчиси, деб эълон қилди.

Тўрт йил давомида А. Аъзамов ана шу муртадлар орасида яшади. Кўп йиллар ўтиб СССРга қайтгач, у ўзининг «Хориждаги ватандошларга очиқ хат»ида ана шу ватангадоларнинг принциплари, уларнинг турмуш тарзини фош этади. Фашист гестапосига, ундан сўнг Англия разведкасига, ҳозирда эса Американинг Марказий разведка бошқармасига хизмат қилиш — эмиграцияда юрган ўзбеклар «пешволари» — Вали Қаюмхон, Боймирза Ҳайит, Рўзи Назарларнинг чиройли сўзлари ортида ана шундай қилмишлар яширингандир.

Қаюмхоннинг Советларга қарши фаолиятда актив қатнашишга ундаб қилган ўгитларига учмаган Аҳрор 1951 йилда сотқинлар билан алоқани узиб, Американга жўнаб кетади.

3. БИР ПАРАЛЛЕЛДА

Биргина ножўя босилган қадам оқибатда бошқа ана шундай ножўя қадамларни босишга етаклайди. Қўшма Штатларда ҳам Акрам Аъзам (ўшанда Аҳрорни ана шундай аташарди) миллатчиларнинг таъқибидан қочиб қутула олмади. Миллатчилар унга «Америка овози» радиостанциясининг ўзбек редакциясида диктор бўлиб ишлашни таклиф этишди. Нима билandир кун кўриш керак эди-да, шу сабаб Аҳрор рози бўлди. Бироқ бир ярим йилдан сўнг у бу ифлос қилмишларнинг маъносини тушуниб етгач, ишни тарк этди. Аҳрор механиклар мактабига кириб, мустақил ҳаёт бошлади. Тез орада эса «Виктор стелл» кампаниясида металл қирқувчи дастгоҳ оператори бўлиб ишлай бошлади. Иши юришиб, яхши ҳақ ола бошлаган Акрам Аъзам Нью-Йоркдаги Колониал Авеню, 2135-квартирани ижарага олди.

Кейинчалик у борган сари ўз аянчли тақдири тўғрисида, Ватан, Саодатхон ва Мақсуда ҳақида ўйлаб қайғули фикрларга ботадиган бўлди.

У қадрдон Ватан ҳақидаги хабарларни жуда интиқиб эшитарди. Кўпинча бундай хабарлар унга нотўғри тарзда етиб келарди. Лекин шунга қарамай, у дунёдаги биринчи социалистик мамлакат дадил қадамлар билан олға бораётганлигини, тобора бойиб, равнақ топаётганлигини билиб турарди. Кунлардан бирида география атласини варақлай туриб, у ғалати бир фактдан ҳайратга тушди. — Кўпмиллионли Нью-Йорк ва гуллаб яшнаётган Фарғона водийсидаги Қўқон шаҳри битта параллелда — шимолий кенгликнинг 41-градусида жойлашганлигини кўрди. Шундай яқин ва шу қадар узоқ масофа. «41» рақами унинг ҳаётида кўп нарсани ҳал қилди. Негаки, айнан шу йили уруш бошланган ва у асирга тушиб қолганди. Ўша уйқусиз тунда у олисда, океан ортида уни кутаётганликларини гўё ҳис қилгандек бўлди.

Аҳрор ёлғиз яшарди. У фақат ватандошлари билангина мулоқотда бўларди: Нью-Йоркка вақти-вақти билан бошқа мамлакатлардан худди ўзи каби ватангадолар кўплаб келиб турарди. Баъзида улар бир ерга йиғилишиб, ўзбек куйларини эшитардилар. Айниқса, ана шундай дақиқаларда у уйини жуда соғинарди.

Бир куни Аҳрорнинг қўлига Тошкентда чоп этилган «Туркистон «халоскорлари»нинг ҳақиқий башараси», деган китоб тушиб қолди. Тўплам муаллифлари Ватанига қайтган кишилар эди. Аҳрор уларни яхши биларди. Ана шу кишиларнинг тавбатазарруси Аъзамовни ҳаяжонга солди.

У уйга хат ёзишга қарор қилди...

Тез орада у Саодатхондан жавоб мактубини олди. Хатни очар экан қўллари ҳаяжондан қалтирарди. Рафиқаси ҳамон уни интизорлик билан кутаётганлиги ҳақидаги сатрларни кўзларида ёш билан қайта-қайта ўқиди...

Аъзам ўз ҳузурига қизининг келишига рухсат олишга муваффақ бўлди. 1973 йилнинг август ойида Мақсудани қўлида бир ярим яшарлқ невараси Ирода билан Кеннеди аэропортида кутиб олди. Ўша кунлари Нью-Йорк жуда иссиқ, диққинафас эди. Ҳар куни кечқурун меҳмонларни ватандошлари ўз уйларига таклиф этишарди. Лекин Мақсуда бундай меҳмондорчиликлардан чарчаб, «Мен сизни кўргани келганман, ота...» деб, ватандошларникига ташрифлардан воз кечди.

4. ҚАЙТИШ

Бир ойдан сўнг у қизи ва неварасини уйга кузатиб қўйди. Бўм-бўш, ҳувиллаган квартирага қайтиб келгач, ўкириб йиғлади.

...Аҳрор ўз қарори ҳақида ҳеч кимга айтмади. Ҳужжатларини меҳмон сифатида расмийлаштириб, 1974 йилнинг 4 майида самолётда Москвага учди. Кейинги куниёқ Қўқонга етиб келди.

Ўттиз тўрт йил, икки ой-у йигирма беш кунлик айрилиқдан сўнг у яна ўз қадрдон уйининг остонасини ҳатлаб ўтиб, Саодатхони билан учрашди. Ана шу узоқ йиллар мобайнида рафиқаси уни кутди, «дом-дараксиз кетган», деган даҳшатли сўзларга ишонмади.

Аъзамов келганидан сўнг уларнинг уйига ҳар куни эрталабдан кечгача қариндош-уруғлари ва яқинлари келиб туришди. Нотаниш кекса аёллар ҳам келиб уни маҳкам қучишарди. Ўз ўғилларининг номларини айтиб, эҳтимол улар ҳам бир кун мана шундай қайтишар, деб умидвор бўлишарди...

Аҳрор Аъзамов Американга қайтмаслик тўғрисида қатъий қарорга келди. Тез орада у СССР граждани паспортини олди. 1975 йилнинг май ойида Аҳрорни Қўқон ўлкашунослик музейига илмий ходим бўлиб ишлашга таклиф этишди.

У бу ишга катта иштиёқ билан киришди. Жонажон ўлканинг тарихи уни жуда қизиқтиради. Аҳрор ҳар куни музейдан қоронғи тушганда қайтади... Каталогларни тузиш бўйича катта ишлар олиб боради, янги экспонатлар йиғади.

Қўқондаги ўлкашунослик музейи республикада энг яхши музейлардан бири, деб тан олинганида музейнинг бош сақловчиси А. Аъзамовнинг хизматлари оз эмас.

Саодатхон 37 йил муаллима бўлиб ишлади. Урушдан сўнг педагогика институтини тамомлади. У республика халқ маорифи аълочиси, ҳозирги кунда қарилик гаштини сурмоқда. Қизлари Мақсуда ҳам олий маълумотли бўлди. Болалар боғчасида тарбиячи бўлиб ишлайди. Мақсуда турмуш ўртоғи — немис тили муаллими Умаржон Абдуллаев билан биргаликда саккиз фарзандни тарбиялаб, вояга етказишди. Улардан тўрт нафарини уйли-жойли қилишди.

Шу кунларда Аъзамовлар оиласидаги катта байрам — улар никоҳдан ўтганликларининг 50 йиллиги «олтин тўйи» шодиёнасига яна бир қувонч қўшилди. Саодатхон ва Аҳрорнинг саккизинчи эваралари — Мухтасархон дунёга келди.

Аҳрор АҚШ, ГФР, Туркиядаги кўплаб ватандошлари билан хат ёзишиб туради. Мюнхендан келган хатлардан бирида Сатторали Бобозода унга бундай деб ёзибди: «Сиз дунёдаги энг бахтли кишисиз, чунки Ватанингизга қайтдингиз... Бунинг қадрига етинг!».

Суратда: олтин тўйини ўтказган Аъзамовлар оиласи. [Олдинда — чапдан ўнгга] Мақсуда, Саодатхон ва Аҳрор невaralари ва эваралари даврасида.

Р. ШАГАЕВ,
ЎзТАГ мухбири.
Автор фотоси.

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» ГАЗЕТАСИ ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

РЕДАКЦИЯ ҲУЗУРИДА ЖАМОАТЧИ МУХБИРЛАР МАҲОРАТ-МАКТАБИ ОЧИЛДИ

«Совет Ўзбекистони» газетаси редакцияси ҳузурида ишчи, қишлоқ мухбирларининг, матбуот фаолларининг, журналистика соҳасида қалам тебратишга иштиёқманд ижодкор ёшларнинг жамоатчи мухбирлар маҳорат мактаби шу йил 21 февраль —шанба кунидан иш бошлайди.

Икки йиллик ўқув курсига мўлжалланган мактаб машғулотларида КПСС XXVII съезди ва партия Марказий Комитетининг Пленумлари ғоялари, партия-совет матбуоти назарияси ва практикаси, оммавий ахборот ва пропаганда воситаларининг ҳозирги кундаги вазифалари чуқур ўрганилиши кўзда тутилган. Мақсад —тингловчиларнинг журналистикага бўлган майлларини ривожлантириш, уларни редакцияларнинг ижодий жараёнларига фаол иштирокини таъминлашдан иборат.

Машғулотларда лекциялар, семинарлар, мунозаралар, амалий ишлар, бўлимлар фаолияти билан танишувлар ва ўқувнинг бошқа хил усул ҳамда услублари ҳар ойда бир марта—шанба кунлари ўтказилади.

Мактаб тингловчиси бўлишга хоҳиш билдирган кишилар газета редактори номига ариза ёзиб, иш жойларидан характеристика тавсия қилишлари шарт. Матбуот органлари— кўп тиражли, район, шаҳар ва область газеталари тавсияномалари бўлса яна ҳам яхши. Мактаб машғулотлари ҳар ойда бир марта—шанба куни ўтказилиши муносабати билан уларда республикамизнинг узоқ районларидан қатнаб, мунтазам иштирок этиш имкони йўқ. Шу сабабли машғулотларда Тошкент шаҳри ва Тошкент областининг шаҳарга яқин районларидан келувчи ижодкорларгина қатнашишлари мақсадга мувофиқ деб ўйлаймиз.

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» ЖАМОАТЧИ МУХБИРЛАР МАҲОРАТ МАКТАБИГА МАРҲАМАТ!

Бизнинг адрес: Тошкент шаҳри, Ленинград кўчаси, 32, «Совет Ўзбекистони» газетаси редакцияси. (Телефонлар: 33-21-43, 33-76-04, 33-14-24, 32-55-17).

Редактор Л. ҚАЮМОВ.

РЕКЛАМА ✿ ЭЪЛОНЛАР

МЕТАЛЛГА ИККИНЧИ ҲАЁТ

Мамлакатимизда киши бошига 570 килограммдан яъни пўлат АҚШ ва Японидагидан кўпроқ пўлат тўғри келади. Аммо металл етишмаяпти, унга бўлган эҳтиёж йилдан-йилга ортиб бораяпти. Ана шунинг учун ҳам тежамкорликни доим кучайтириб бориш ишлаб чиқаришни интенсивлашнинг энг муҳим омилларидан бири сифатида жуда муҳимдир.

Металлоломдан эритилган пўлат рудадан олинган пўлатга нисбатан 10—12 марта арзон тушади. Демак, улкан индустриямизнинг қимматли хомашёси — темир-терсак ва қора металл чиқитларига нисбатан ҳафсала ва ишбилармонлик билан муносабатда бўлинса, халқ хўжалигига қанчалик катта резервлар жалб этилиши мумкинлигини кўз олдига келтириш қийин эмас.

Давлатга металлолом топширувчи корхоналар ва ташкилотлар раҳбарларига СССР Қора металлургия министрлиги ва СССР Госплани томонидан тасдиқланган темир-терсаклар ва углеродли ҳамда легирланган қора металл чиқитларини йиғиш, қайта ишлаш ва жўнатиш тартиби ҳақидаги Низомнинг баъзи бир бандларини эслатиб ўтамиз:

— ҳар ойда белгиланган тартибда ҳамма эскирган, ишдан чиққан ва келгусида фойдаланиш учун яроқсиз ускуналар, шунингдек металл-конструкциялар ва асбобларни ҳисобдан чиқариб ташлаш:

— корхона ёки ташкилот территориясини тўпланиб қолган металлоломдан тўла равишда мунтазам тозалаб бориш;

— ойлик ёки квартал топшириқлар бажарилишидан қатъий назар мавжуд ҳамма металлоломни (корхона учун зарур бўлганидан ташқари) давлатга топшириш;

— жўнатилаётган металлолом сифатини корхона ишлаб чиқараётган асосий маҳсулот сифати контроли билан баробар равишда давлат стандарт талабларига мувофиқ келишини контрол қилиш.

Юқорида қайд этилган Низом талаблари металлолом топшириш юзасидан план топшириқларига эга бўлмаган корхона ва ташкилотларга ҳам тааллуқлидир.

Иккиламчи қора металларни класси, турлари, категориялари, группа ва маркаларига кўра саралаб топшириш лозим: пўлат темир-терсаклар, чўян темир-терсаклар, пакетлаштириш учун темир-терсаклар, пўлат қириндилари, чўян қириндилари ва легирланган темир-терсаклар. Агрегатлар, дастгоҳлар, қишлоқ хўжалик машиналари ва бошқа металл жиҳозларни фақат бўлакларга бўлиб топшириш лозим.

ЭСДА ТУТИНГ!

10 тонна металлоломдан 4 та трактор, 10 та автомобиль, 200 та мотоцикл, 500 та велосипед, 900 та тикув машинаси тайёрлаш мумкин.

ЎЗБЕКИСТОН «ВТОРЧЕМЕТ» ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИ.

МЕДИЦИНА, БОЛАЛАР МУАССАСАЛАРИНИНГ РАҲБАРЛАРИ ВА ОТА-ОНАЛАР ДИҚҚАТИГА!
ТОШКЕНТ «ЭЛЕКТРОНИКА» ФИРМА МАГАЗИН-САЛОНИ ВА УНИНГ НАМАНГАН ФИЛИАЛИДАН
пул ўтказиш йўли билан
болалар ва катта ёшдаги кишилар нутқини тўғрилаш ва логоневроз (дудуқланиш) касаллиги билан оғриган кишиларни даволаш учун мўлжалланган
АИР-2 АППАРАТИНИ

СОТИБ ОЛИШ МУМКИН

АИР-2 аппаратидан қуйидаги ҳолларда фойдаланиш мумкин:

стационарларда комплекс даволаш жараёнида;

нутқни тўғрилаш учун мазкур аппарат билан мустақил ишлаган вақтда;

кундалик турмушда (турмушда, ишлаб чиқариш шароитларида кишилар билан мулоқот қилганда, телефонда гаплашган вақтда, нутқ сўзлаганда ва ҳоказо).

Аппаратнинг тажриба синовлари Ленинграддаги Бехтерев номли илмий-тадқиқот институтида ўтказилди.

РСФСР Соғлиқни сақлаш министрлигининг маълумотига кўра АИР-2 аппаратидан логоневроз (дудуқланиш) касаллигини комплекс даволашда қўлланилган вақтда қуйидаги натижаларни беради: 30 процентгача бетобнинг нутқи тўла тузалиб кетади; 32 процентида — анча сезиларли даражада яхшиланади, 30 процентида эса нутқ қисман тузалади. АИР-2 аппаратининг ишлаш принципи касал нутқининг қисман тўхтатиб қўйилиши (сунъий акс-садо яратиш) методига асосланган бўлиб, бемор вақтинча тўхтатиб қўйилган вақтдаги ўз нутқини қайта эшитади.

Аппаратнинг габарит ҳажми—100x6x22 мм.

Вазни—200 г. Баҳоси—123 сўм.

Аппаратнинг электр таъминоти «Крона ВЦ», «Корунд» батарейкалари ёки аппарат комплектига кирувчи аккумулятор батареяси ёрдамида амалга оширилади.

Магазин-салон адреси:700000, Тошкент шаҳри, Гоголь кўчаси, 38-уй (2, 3, 4, 13, 22, 25-трамвайларнинг «Куйбишев район ижроия комитети» бекати).

СССР Ички ишлар министрлигининг
ТОШКЕНТ ОЛИЙ МАКТАБИ
1987-1988 ўқув йили учун
ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Мактаб ички ишлар министрлиги органлари учун олий маълумотли юридик (ҳуқуқшунослик) **кадрлар тайёрлайди.**

МАКТАБГА ҳарбий хизмат муддатини ўтаган, ўрта маълумотли, 30 ёшгача бўлган гражданлар қабул қилинади.

Ўқишга кириш учун рус тили ва адабиёти (иншо), **СССР тарихи** (оғзаки), **жамиятшунослик** (оғзаки) **имтиҳонлари топширилади.**

Қабул қоидаларини аниқроқ билиш учун шаҳар ва областлар ички ишлар бошқармалари кадрлар бўлимларига мурожаат этиш мумкин.

•

Театр

НАВОИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 5/II да **Отелло**, 6/II да **Қуёшга таъзим қил**, 7/II да **Пётр Биринчи**.

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 5/II да **Келинлар қўзғолони**, 6/II да **Бахтли гадолар**, 7/II да **Бой ила хизматчи**.

МУҚИМИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 5/II да **Шайтон ва муридлар**, 6/II да **Аршин мол олон**, 7/II да **Ҳийлаи шаръий**.

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА — 6/II да **Саратондаги изғирин**, 7/II да **Томоша (15.00)**.

Тошкент давлат педагогика институти ректорати, партия ва касаба союз ташкилотлари биология ўқитиш методикаси кафедрасининг доценти О. Н. Носировга онаси

Жаннат ОРТИҚОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Тошкент халқ хўжалиги институти коллективи статистика кафедрасининг катта ўқитувчиси П. Ш. Саидхўжаевга онаси

Мақсуда ҚОДИРОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

• Тингланг, томоша қилинг

5 февраль, пайшанба

Телевидение

МТ-I. 8.00— Зарядка. Мультфильм. Музика. 8.30 — Время. 9.15 — «Қизил галстук». Бадиий фильм. 10.25 — Концерт. 10.35 — Бадиий фильм. 1-серия. 12.05 — Концерт. 13.10— Дунё воқеалари. 16.30 — Янгиликлар. 16.45 — «Песнохорки» фольклор ансамбли ҳақида телеочерк. 17.15 —Мультфильмлар. 18.00 — ...16 ёшгача ва ундан катталар. 18.45 — Илмий-оммабоп фильм. 18.50 — Бутуниттифоқ халқаро конкурслар лауреати А. Севидов чалади. 19.15 — Телеочерк. 19.45 — Янгиликлар. 19.55 — Бадиий фильм. 2-серия. 21.30 — Время. 22.05 — Фигурали учиш. Европа чемпионати. 23.20 — Дунё воқеалари. 23.35 — Ҳужжатли фильм.

МТ-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15 — Ҳужжатли фильм. 9.35 — Табиатшунослик. 9.55 — Илмий-оммабоп фильм. 10.05 — Испан тили. 10.55 — Илмий-оммабоп фильм. 11.05 — СПТУ ўқувчиларига. 11.35 — Ўқув кўрсатуви. 12.05 — Шахмат мактаби. 13.10 — «Ишқорли болалар». Бадиий фильм. 1-2-сериялар. 15.40 Янгиликлар. 15.45 — Тарих сабоқлари. 18.30 — Янгиликлар. 18.45 — Саёҳатчилар клуби. 19.45— Ритмик гимнастика. 20.15 — Халқ оҳанглари. 20.30 — Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.45 — Ҳамма учун ва ҳар бир киши учун. 21.20 — Ҳужжатли фильм. 21.30 — Время. 22.05 — «Ишқорли болалар». Бадиий фильм, 2-серия. 23.00 — Янгиликлар.

ЎзТВ.I. 7.05 — Ритмик гимнастика. 7.30 — Ҳужжатли фильм. 7.50 — Салом, кичкинтойлар. 8.00 — Ахборот. 8.20 — Мусиқали танаффус. 16.35 — Ҳужжатли фильмлар. 17.30 — Янгиликлар. 17.40 — Абитуриент-87. 18.15 — Мультфильмлар. 18.40 — Комсомол съезди олдидан. 19.00 —Фильм-концерт. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Пахтачилик: тажриба ва муаммолар. 20.15 — Манзарали фильм. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Қизлар гулдастаси. 21.30 — Время. 22.05 — Давлат қабули: илк қадамлар. 22.30 — Бўстон. 23.30 — Бугун оламда нима гап?

ЎзТВ.II. 19.30 — Телефильм. 20.10 — Опералардан саҳналар. 20.40 — Реклама. 20.50— Спорт шарҳи. 21.30 — Время. **ФРУНЗЕ.** 22.05 — Реклама. 22.10 — М. Тойбоев «Жани Колин». Спектакль.

Радио

БИРИНЧИ ПРОГРАММА: 8.30 — Ўзбекистон композиторларининг қўшиқлари. 9.30 — Ленинча дўстлик байроғи остида. 12.10 — Ишчинома. 13.00 — Малши. 13.30 —Хатларингизни ўқиб... 14.00 — Қишлоқ хўжалик ходимлари учун эшиттириш. 15.00 — Олис масофаларда ва мураккаб шароитларда хизмат қилаётган гидрометеостанциялар ходимлари учун эшиттириш. 16.00 — Скрипка ва оркестр учун концерт. 18.15 — Икки дунё — икки турмуш тарзи. 18.30 — Ўзбек куйларидан концерт. 19.20 — Юность Узбекистана. 21.00 — Халқаро кундалик. 21.10 — «Қармоқ». 21.30 — Чорвадорлар учун концерт. 22.30 — Санъат усталари концерти. 23.25 — Спорт кундалиги. 23.35 — Дам олиш концерти.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР

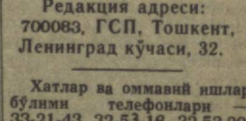

Редакция адреси: 700083, ГСП, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32.

Хатлар ва оммавий ишлар бўлими телефонлари — 33-21-43, 32-53-16, 32-53-20, 32-53-21, 33-11-49, 32-54-06.